
Siitolan kartanon kartanopuiston hoitosuunnitelma

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maisemasuunnittelu

Lepaa

Jemina Penttilä

LEPAA
Maisemasuunnittelu
Viherrakentaminen

Tekijä	Jemina Penttilä	Vuosi 2012
Työn nimi	Siitolan kartanon kartanopuiston hoitosuunnitelma	

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö on tehty Hämeen ammattikorkeakoulun maisemasuunnittelun koulutusohjelmassa ja sen päätarkoituksena oli tehdä Imatralla sijaitsevalle suojellulle Siitolan kartanon kartanopuistolle hoitosuunnitelma, joka auttaisi sekä erinäisissä sopimustektonisissa asioissa että toimisi ohjenuorana kartanopuiston ja sitä ympäröivän alueen hoidossa.

Opinnäytetyöni tuloksina tilaajalle eli Imatran kaupungille syntyivät kartanon alueelle noin kymmenelle hehtaarille sijoittuva hoitoluokitus kartalle, lohkoluokitus kartalle, hoitosuunnitelma työselostuksena, hoitotoimien aikataulutus kalenterimuodossa sekä alueen puhtaanapitoluokitus ja sen vaatimat toimenpiteet alueen hoidossa.

Päätutkimuskysymyksenäni oli, kuinka tehdä räätälöity ja toimiva hoitosuunnitelma kartanon puistoon? Tutkimusmenetelminä tutustuin perusteellisesti alueeseen ja sen ympäristöön, kohteen historian, alueen vallitseviin hoitotoimenpiteisiin, alueelle tehtyyn ensiöimissuunnitelmaan työselostuksineen, kaupungin Intranetissä olevaan materiaaliin kartanosta ja sen entisöimisprojektista, ja otin selvää EU:n hukkaamattomuuspykälästä sekä muusta kirjallisesta materiaalista, joka liittyy Siitolan kartanoon. Näiden pohjalta alueen käyttötarkoitus ja sen vaatima hoito alkoivat hahmottua.

Avainsanat hoitosuunnitelma, hoitoluokitus, lohkoluokitus, entisöimisprojekti, EU:n hukkaamattomuuspykälä, maanvuokrasopimus

Sivut 51 s. + liitteet 2 s.

Lepaa
Name of degree programme
Option

Author	Jemina Penttilä	Year 2012
Subject of Bachelor's thesis	Siitola manor park's maintenance plan	

ABSTRACT

This thesis has been made in HAMK University of Applied Sciences and in Degree programme of Landscape Design. Its main purpose was to make a maintenance plan for the parks and gardens of Siitola manor, located in Imatra. The manor house is protected by the National Board of Antiquities and is historically a very important destination in the area. My maintenance plan would help in various contract documents and it would be a guideline when maintaining the gardens and the areas around it.

As the result for the commissioner of my thesis, the city of Imatra, I made a maintenance rating in map-form, sectorrating in map-form, maintenance plan as written work instructions, maintenance procedures time schedule in calendar form and the so called tidiness rating and the procedures that it requires. My maintenance plan includes about ten hectares of the area.

My main question during the thesis was how to make a tailor-made and functioning maintenance plan for manor houses parks and surroundings. As my working methods I became familiar with the yard and area around it, the historical background, the current maintenance procedures in the district, renovating plan and its workprocedure narrative, the material in Imatra's Intranet concerning the manor house and its renovating project, and learned about EU's so called "mislaying article" and other written material, that has something to do with the manor house of Siitola. This helped me to form a vision of what is the main purpose of the area and what it takes to keep it in good shape and well maintained.

Keywords Maintenance plan, maintenance rating, sectorrating, renovating project, EU's mislaying article, landrent contract

Pages 51 p. + appendices 2 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SUUNNITELMAN SISÄLTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	1
2.1.1	Kunnossapidon lainopilliset perusteet	2
2.1.2	Alueen käyttö ja sen sanelemat vaatimukset hoitosuunnitelmalle	3
3	HOITOSUUNNITELMAN LAATIMINEN	3
3.1.1	Alueen ympäristö.....	3
3.1.2	Hoidon tavoitteet	5
3.1.3	Hoidon määrärahat ja kustannukset.....	5
3.1.4	Viheralueiden hoitoluokitus ja hoitoluokitus- prosessi	6
3.1.5	Perustelut hoitoluokituksen rinnalla olevalle lohkoluokitukselle.....	6
4	PROJEKTIN TAUSTAT.....	7
4.1.1	Siitolan kartanon ja sen puiston historiallinen tausta	7
4.1.2	Hoitosuunnitelman tarve	8
4.1.3	Kunnostussuunnitelman toteutus EU-projektina	9
5	HOITOSUUNNITELMA.....	10
5.1	Viheralueiden hoitoluokitukset Siitolassa ja hoitoluokituskartta.....	11
5.2	Lohko 1 – Lähimetsä C1	12
5.3	Lohko 2 – Kartanon ja navetan ympäristö A2	13
5.3.1	Suvirusut.....	13
5.3.2	Sipulikasvit	14
5.3.3	Nurmialueet	14
5.3.4	Pensasalueet.....	15
5.3.5	Puut.....	16
5.3.6	Kiviaita	16
5.3.7	Kallioalue	17
5.3.8	Taidepolku	18
5.3.9	Nurmisaumainen nupukivikäytävä.....	19
5.3.10	Kivituhkakäytävät.....	20
5.3.11	Kivikourut.....	21
5.3.12	Sähkötekniset laitteet, valaistus.....	21
5.3.13	Lipputanko	22
5.4	Lohko 3 – Pelikenttä ja sen ympäristö A2	22
5.4.1	Perenna-alue	22
5.4.2	Nurmikot.....	22
5.4.3	Pelikenttä/aukio	23
5.4.4	Nurmisaumainen nupukivikäytävä.....	24
5.4.5	Tukimuuri/penkki	24
5.5	Lohko 4 – Kartanon lähiympäristö A2.....	25

5.5.1	Ryhmäkasvit	25
5.5.2	Perennat	26
5.5.3	Köynnökset.....	28
5.5.4	Nurmialueet	28
5.5.5	Pensasalueet.....	29
5.5.6	Kivituhkakäytävät.....	29
5.5.7	Kenttäkiveys rakennuksen sokkelin ympärillä	29
5.5.8	Kivikourut.....	30
5.5.9	Kartanon portaat	30
5.5.10	Sähkötekniset laitteet, valaistus.....	30
5.6	Lohko 5 – Lähimetsä C1	31
5.6.1	Kivituhkakäytävät.....	31
5.6.2	Rauniot ja niiden ympärykset	31
5.6.3	Puusto	32
5.6.4	Taidepolku ja sen ympäristö.....	32
5.6.5	Sähkötekniset laitteet, valaistus.....	32
5.6.6	Muuta huomioitavaa	33
5.7	Lohko 6 – Puistometsä	34
5.7.1	Puistometsä.....	34
5.7.2	Suopayrttikasvusto	34
5.7.3	Kallioalue	34
5.7.4	Sähkötekniset laitteet, valaistus.....	34
5.8	Lohko 7 – Kuusikujanne	35
5.8.1	A3-nurmikko	35
5.8.2	Kuuset.....	35
5.9	Lohko 8 – Navetan varaparkkipaikka, vahvistettu nurmikko A3	36
5.9.1	Vahvistettu A3-nurmikko	36
5.9.2	Puut.....	37
5.9.3	Käytävä.....	38
5.10	Lohko 9 – Navetan pihapiiri A2.....	38
5.10.1	Perennat	38
5.10.2	Sipulikasvit.....	39
5.10.3	Pensaat	39
5.10.4	Puut.....	40
5.10.5	Kivituhkakäytävät ja parkkipaikat.....	40
5.10.6	Kenttäkiveys navetan sokkelin ympärillä.....	41
5.10.7	Navetan pihapiiri	41
5.10.8	Muuta huomioitavaa	42
5.11	Lohko 10 – Käyttöniitty B2 ja omenatarha.....	42
5.11.1	Taidepolku	42
5.11.2	Omenapuutarha.....	43
5.11.3	Teiden pientareet	44
5.11.4	Niittyalueet	45
5.12	Hoitotoimenpiteiden aikataulutus, kalenterimuoto	45
5.13	Muuta huomioitavaa hoitosuunnitelmasta	47
5.14	Puhtaanapitoluokitus	47

6 HOITOSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ 48

7 YHTEENVETO	49
--------------------	----

LÄHTEET	50
---------------	----

LÄHTEET	50
---------------	----

LIITTEET

Liite 1	Hoitoluokitus – kartta
	Lohkoluokitus – kartta

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tilaajana toimi Imatran kaupungin teknisen toimen viherosasto ja sitä johtava kaupungin vastaava puutarhuri, ja myöhemmin kaupungin pääpuutarhurin virkaan ylennetty Ilmo Pesonen. Hän antoi aiheen työlleni ensimmäisellä työharjoittelujaksollani, kun ilmoitin haluni tehdä yhteistyötä kaupungin kanssa tekemällä mahdollisesti sille opinnäytetyöni. Pesosen lisäksi työssäni auttoi ja ohjasi merkittävästi Siitola- projektin sihteerinä toiminut Tarja Hynninen.

Suoritin osan harjoittelustani tehden kartanon mäellä perusylläpitoa ja jonkin verran myös viherrakentamista, joten pääsin sujuvasti mukaan entisöimisprojektiin. Työtä tehden pystyin arvioimaan itse hoidon tarvetta ja mahdollisia epäkohtia, joihin tuli puuttua. Harjoittelujakso antoi lisäksi henkilökohtaisemman suhteen aiheeseen ja koin sen auttavan suuresti työni teossa yhtenä motivaationlähteenä.

Omana motiivinani tehdä työ oli voimakkaimmin se, että saisin olla mukana säilyttämässä kotialueeni historiaa ja olla tekemisissä tärkeän kulttuurihistoriallisen kohteen kanssa. Olen aina ollut kiinnostunut oman paikkakuntani historiasta sekä opintojeni alusta lähtien myös perinnekasveista, ja koska nämä molemmat tekijät olivat mukana työssäni, minun oli erittäin helppoa innostua ja kiinnostua aiheesta.

Siitolan kartanon ja sitä ympäröivän alueen maat ovat Imatran kaupungin omistuksessa, ja kaupunki vuokraa niitä edelleen. Siitolan kartanon päärakennus ja sen suuri kivinavetta sen sijaan olivat työni hoitosuunnitelma-osion tekemisen aikaan Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän omistuksessa ja niiden tiloissa toimi ja toimii yhä edelleen ammattikorkeakoulu-tasoinen kuvataiteen yksikkö.

Työni toteutusaikataulu vaihteli kiireellisyytensä puolesta melko paljon. Tulin itse kunnostusprojektiin mukaan kesällä 2008, jolloin sain opinnäytetyöni aiheen ja kävimme tekemään yhteistyötä kaupungin kanssa. Alueen kunnostusprojekti saatiin virallisesti päätökseen 31.12.2008, jonka jälkeen työn tilaajalle tulevan osan tuli olla valmiina palautettavaksi. Kartanorakennuksen omistajavaihdoksen ja samalla uuden vuokrasopimuksen osapuolen takia sain omalle työtekemiselleni kuitenkin tarpeellista lisääikää ja lopulta palautin työn tilaajalle keväällä 2009, jolloin hoitosuunnitelmani tuli täytäntöön käytännössä.

2 SUUNNITELMAN SISÄLTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Hoitosuunnitelmaa laatiessa tuli ottaa huomioon, ettei se voi olla täysin erillään kontekstistaan, ja että sen sisältöön vaikuttivat muutkin tekijät kuin itse suunnittelu kaipaava ympäristö. Näitä tekijöitä olivat muun muassa alueen

käyttäjät, lait ja asetukset, vuokrasopimuksen sisältö ja alueen käyttötarkoitukset. Tässä luvussa keskityn esittelemään suunnitteluun vaikuttavia keskeisiä ulkoisia tekijöitä.

2.1.1 Kunnossapidon lainopilliset perusteet

Kunnossapitovelvoite on kirjattu lakiin ”Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta”. Tämä velvoite koskee tontin- tai maanvuokrasopimuksen nojalla kiinteistön haltijana olevaa vuokralaista. Lain nojalla asemakaava-alueella olevat kadut, torit, katuaukiot, puistot, istutukset ja muut näihin verrattavat yleiset alueet kuuluvat osaksi kunnan, osaksi tontin tai muun alueen omistajan velvollisuudeksi pitää kunnossa ja puhtaana sen mukaan kuin kyseisessä laissa säädetään (Valtion Sääöstietopankki). Laki sisältää määräykset muun muassa kunnossapitoon, puhtaanapitoon ja vastuisiin sekä lain toteutumisen valvontaan.

Kunta voi lisäksi antaa lakia yksityiskohtaisempia omia määräyksiään alueen kunnossapidosta. Suunnitelmaan perustuvan rakentamisen jälkeen hoidon takuuaikaa oli kaksi vuotta, ja tänä aikana hoidosta ja sen kustannuksista vastasi rakentaja eli Imatran kaupunki. Alueen hoidosta sovittiin tarkemmin vuokrasopimuksen yhteydessä ja takuuajan jälkeen alueen hoidosta vastasi vuokralainen.

EU asettaa kunnossapidolle omat lainopilliset vaatimuksensa. EU:lla on oma niin sanottu hukkaamattomuuspykälänsä, jonka mukaan EU:n kunnostustöihin sijoittamat rahat voidaan vetää takaisin, mikäli aluetta ei pidetä esimerkiksi viiden vuoden ajan kunnostustyön valmistumisesta alkaen. Opinnäytetyöni aihe tilattiin kaupungilta juuri tätä tarkoitusta varten, jotta sopimuksilla määräytyvällä alueen ylläpitäjällä olisi dokumentti eli tässä tapauksessa hoitosuunnitelma, johon työnsä voi pohjata ja puolestaan johon voidaan vedota, jos alueen ylläpito ja hoito eivät ole tarpeeksi tasokasta.

Imatran kaupungin laatimaan maanvuokrasopimuksen sisältöön kuuluu muun muassa se, että vuokralainen huolehtii rakennusten ja vuokraamansa alueen kunnossapidosta, siisteydestä ja turvallisuudesta. Alueella kasvavia puita ei saa vahingoittaa tai kaataa luvattomasti, kunhan ne eivät aiheuta vaaraa yleiselle turvallisuudelle. Vuokranantaja voi tehdä alueella katselmuksen vuokraamiensa alueiden kunnon selvittämiseksi, mutta katselmuksesta tulee ilmoittaa ennalta vuokralaiselle (Maanvuokrasopimus. Imatran kaupunki).

Alueen hoito on sen vuokranneen koulutuskuntayhtymän vastuulla 1.1.2009 lähtien. Hoidosta on tehty alueen vuokralaisen kanssa hoitosopimus vuokrasopimuksen yhteyteen ja hoito perustuu tekemääni hoitosuunnitelmaan.

2.1.2 Alueen käyttö ja sen sanelemat vaatimukset hoitosuunnitelmalle

Entisöimissuunnitelmasta ja Siitolan kartanon alueen kunnostamisesta hyötyvät eniten Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä opiskelijoineen, Imatran Kaupunki ja Etelä-Karjalan alueella toimivat kulttuuri- ja matkailualojen yritykset sekä ensisijaisesti myös alueen asukkaat ja matkailijat.

Aluetta käytetään virkistyskäytössä pienimuotoiseen pelaamiseen, lenkkeilyyn, taiteen katseluun (alueella on paljon tilataideteoksia, joita taidekoulun oppilaat ovat laittaneet esille), erinäisiin kulttuuri- ja ulkoilutapahtumiin ja vaikkapa piknikeihin. Lisäksi kartanon ja Vuoksen väliin jäävä entinen golfkenttä palautettiin viljelykäyttöön rypsin tai rapsin viljelyä varten. Pellon vierellä olevalle lampi säilytettiin, jotta lintujen suosimaa kosteikkopaikkaa voisi käyttää luonnon tarkkailuun. Kosteikolle rakennettiin tätä tarkoitusta varten pitkospuureitti.

Alueen hoitoa ja hoitosuunnitelmaa ajatellen tuli huomioida alueen käyttäjät ja alueeseen kohdistuvan käytön rasitteen ”vahvuus”, jotta virkistyskäytön jatkuminen ja, mikä tärkeintä, sen turvallisuus ja helppous olisivat turvattuja ja pysyisivät hyvällä tasolla.

3 HOITOSUUNNITELMAN LAATIMINEN

3.1.1 Alueen ympäristö

Kartano puistoinen sijaitsee erittäin näkyvällä paikalla Vuoksen varrella, samoin kuin 6-valtatien varrella, joka ohittaa kartanon sen navettarakennuksen vierestä (kuvat 1 ja 2). Lisäksi se sijaitsee mäellä, josta näkyy hyvin koko lähiympäristö kilometrien säteellä ja toisaalta jonne näkyy yhtä pitkän kantanman päästä (kuva 3). Kaiken kaikkiaan kartano on ollut hyvin hallitsevassa osassa Vuoksen varrella tässä osassa kaupunkia.

Imatran kaupunki on vuokrannut viereisen tontin Unique Hotels Oy:n omistamalle hotelli Vuoksenhovi tontin käyttöoikeudet. Vuoksenhovi on suuri ja näkyvä rakennus sekin, ja sen peittäminen on yritetty huomioida entisöimissuunnitelmassa pitämällä kasvillisuutta kartanon ja hotellin välissä suojaistutuksena, jotta illuusio vanhasta kartanosta ympäristöineen ja tunnelmineen säilyisi kartanon mäellä kävijällä mahdollisimman aitona.

Kuva 1. Yleiskaavailmakuva, kuvannut Ilmakuva Vallas Oy.

Kuva 2. Kartanonmäeltä näkymä valtatie 6:n liittymään.

Kuva 3. Näkymä kartanolle. Kuva Tarja Hynninen.

3.1.2 Hoidon tavoitteet

Hoidon tavoitteina ja samoin opinnäytetyöni tavoitteena on ollut ensisijaisesti turvata alueen hyvät ja turvalliset käyttömahdollisuudet sekä pitää alue viihtyisenä ja vetovoimaisena ajatellen kulttuuritoiminnan ja muiden aktiviteettien pysymistä kartanon ympäristössä ja ihmisten muuta vapaa-ajan viettoa ajatellen kartanon läheisyydessä.

Oikeanlaisella hoidolla pyritään lisäksi turvaamaan alueen entisöimisprojektin jälkeisen kunnon pysyminen yllä, jotta samankaltaista mittavaa projektia ei tarvitsisi toteuttaa alueella pitkään aikaan. Näin myös kaupunki saa käyttämiinsä rahasummille vastinetta.

Yhtenä työni tärkeimmistä tavoitteista on lisäksi erityisesti huomioida alueen ainutlaatuisuus ja sen asema maisemassa ja alueen kulttuurissa käytännöllisyyttä unohtamatta. Pyrkimyksenä on myös pitää hoitosuunnitelma ylläpitäjien resurssien mukaisena, jotta se tulisi noudatetuksi sekä tukisi ja auttaisi mahdollisimman paljon hoitotoissa.

3.1.3 Hoidon määrärahat ja kustannukset

Siitolan kartanopuiston entistämisen rahoitukseen varattiin kokonaiskustannuksiltaan yhteensä 138 700€. Tämä määrä sisälsi EU:n kohteelle antaman

rahoituksen, kansallista entisöimiseen varattua rahoitusta ja kaupungin omaa rahoitusta. Hanketta valvoi kaiken aikaa Kaakkois-Suomen ympäristökeskus.

Omassa hoitosuunnitelmassani minun ei tarvinnut tilaajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tarkasti huomioida tai laskea hoidon määrärahoja ja hoidosta aiheutuvia kustannuseriä. Keskustelimme kuitenkin jonkinlaisista raameista, joihin hoito tasoltaan olisi hyvä mukauttaa.

Tilaajan antaman arvion mukaan kuitenkin A- ja B-hoitoluokkiin kuuluvien alueiden, joita oli tarkalleen ottaen 20 737 m², kokonaisvuosikustannuksiksi hoidon suhteen muodostuisi noin 3 200€ vaihdellen hieman suuntaan tai toiseen. Koska tässä ei ole otettu huomioon lähimetsien hoitokustannuksia, hoitosuunnitelman kattavan alueen hoito tulisi maksamaan hieman, muttei kuitenkaan kovin merkittävästi enemmän.

3.1.4 Viheralueiden hoitoluokitus ja hoitoluokitus- prosessi

Alue on jaettu Viheralueiden hoitoluokitus-kirjan perusteella eri hoitoluokituksiin (Viherympäristöliitto 2007), joita kartanon alueella on käytössä yhteensä neljä kappaletta; lähimetsä C1, käyttöviheralue A2, käyttö- ja suojaviheralue A3 sekä käyttöniitty/maisemaniitty B2.

Hoitoluokitusprosessini lähti käyntiin siitä, että työskentelin kesällä 2008 kartanon entistämiprojektin parissa ylläpitäen aluetta ja samalla rakentaen sitä uuteen entistä ehompaan uskoon. Olin tekemisissä aluetta sillä hetkellä hoitavien henkilöiden kanssa ja sain heiltä jatkuvasti mielestäni hyödyllisiä kuvauksia siitä, mikä alueella oli hyvää ja mikä huonoa, ja kuinka hoitoa voisi helpottaa ja parantaa. Muodostin samalla työskennellessäni oman mielikuvani siitä, mikä sopisi minkäkin hoitoluokituksen alle ja minkä kohteiden hoidossa oli parannettavaa. Oma henkilökohtainen liittymiseni entisöimisprojektiin ja sen toteuttamiseen käytännön tasolla auttoivat mielestäni huomattavasti saamaan käsityksen siitä, minkälaista hoitoa alueella tulisi toteuttaa.

3.1.5 Perustelut hoitoluokituksen rinnalla olevalle lohkoluokitukselle

Työssäni löytyy kaksi karttaa, joista hoidon tarvetta voi tarkastella; toinen on nimellä hoitoluokituskartta (Liite 1) ja toinen nimellä lohkokartta (Liite 2). Vaikka kaksi karttaa voi nopeasti ajatellen tuntuvan lähinnä “sekoittavan pakkaa”, minä yhdessä tilaajatähon kanssa koimme ne tarpeellisiksi.

Hoitoluokitusten lisäksi lohkokartta tarjosi mahdollisuuden jakaa alue tarkempiin hoitoluokkiin, joista hoidontarve kävi paremmin ilmi. Pelkällä Viheralueiden hoitoluokituksen mukaisella alueiden järjestämisellä ei olisi käynyt ilmi tiettyjen alueiden ominaispiirteet ja tarpeet, vaikka ne olisivat olleet saman luokituksen alla. Näitä alueita on hoitosuunnitelmaani koskevalla osalla muutama.

4 PROJEKTIN TAUSTAT

Yksi hankkeen tarkoituksista oli hankkeen projektisuunnitelman (Imatran kaupunki, Tekninen toimi, projektisuunnitelma) mukaan yhdessä muiden vastaavien hankkeiden kanssa edistää ja kehittää Etelä-Karjalan matkailua ja samalla houkutella alueelle ostovoimaista asiakaskuntaa, joka käyttäisi hyväkseen alueella monipuolisesti tarjolla olevaa palvelukantaa, kuten majoitus- ja ravintolapalveluita sekä korkealaatuisten taidekäsitöiden hankintaa. Jotta alueelle voitaisiin tehdä kulttuuriin keskittyvää matkailutoimintaa, siellä täytyisi olla useita erilaisia laadukkaita tapahtumia ja matkailukohteita, joista olisi mahdollista muodostaa erilaisia matkailukokonaisuuksia. Yksi Etelä-Karjalan alueen ja Imatran seudun kehittämiskohteista oli historiallisen taustan omaava ja sijaintinsa kannalta melko keskeisellä paikalla oleva Siitolan kartano.

Siitolan kartano puistoineen on museoviraston suojelama kohde, jonka entisöiminen vaati melko huomattavia taloudellisia investointeja ja hyvää asiantuntemusta. Kohteen säilyttäminen on tärkeää Etelä-Karjalan alueen historian kannalta ja koska kartano on myös näkyvästi esillä maisemassa, sen kunnolla on tärkeä merkitys.

Siitolan kartanon entistäminen oli merkittävä projekti myös kartanon mäen alueen vuokranneelle ja kartanon sekä sen navetan tiloissa toimivalle Etelä-Karjalan ammattikorkeakoululle ja Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymälle. Ne pyrkivät omalla toiminnallaan kehittämään matkailualaa seudulla sekä kehittävät ammatillista osaamista. Tarkoituksena on kehittää alueen kulttuurillista toimintaa yhdessä Imatran kaupungin sekä alueen yksityisten kulttuuritoimijoiden kanssa ja tehdä Siitolan kartanosta ympäröivine upeine alueineen matkailutuote.

Kunnostamalla kartanon mäellä oleva puisto pyritään säilyttämään Etelä-Karjalan historian kannalta keskeinen kohde myös tuleville imatralaisille. Kunnostettuna paikkaa voitaisiin käyttää virkistyskäytön kohteena samoin kuin kulttuurin vetonaulana.

4.1.1 Siitolan kartanon ja sen puiston historiallinen tausta

Siitolan kartanon historian itsenäisenä kartanona katsotaan pohjautuvan vuoteen 1664, jolloin Siitolan kruununtila nimettiin ratsumestari Dunckerin virkataloksi (Kanta-Imatra Seura, 18).

Hänen jälkeensä tilaa hallitsivat 1600-luvulla majuri Gustaf Romanovitz ja hänen jälkeensä everstiluutnantti Stefan Aminoff. Tila luovutettiin 1700-luvulla kenraaliadjutantti Brandenburgille, pikkuvihan aikoihin majuri Sihlolle ja viimein Suomen päädyttyä Venäjän vallan alle tilan uudeksi herraksi päätyi kruununvouti Henrik Masalin. Hänen jälkeläisensä ja perillisensä jakoivat tilan useampaan osaan, ja sen pääosa kartanoineen päätyi Johan Kul-

danille, joka osti tilan perintötilakseen vuonna 1831. (Kanta-Imatra Seura, 18.)

1800-luvun lopulla kartano vaihtoi jälleen omistajaa ollen näin insinööri Gustaff Törnuddin omistama. Samalla hän osti toisen kartanon tiluksiin aiemmin kuuluneen osan, Sienimäen tilan, kasvattaen tilan kokoa. Kartanon tiluksia pitkään hoitanut Karl Mansén osti tilan insinöörin jälkeläiseltä vuonna 1919 (Heito, 78.) ja myöhemmin tila kulki Siitolan kartanon lisäksi nimellä Mansénin hovi, jona useimmat vanhemmat imatralaiset sen myös tuntevat.

Vuonna 1972 Mansénin suku myi kartanon päätilan Imatran Kaupungille, jolloin se jäi joksikin aikaa käyttämättömäksi. Kaupunki päätyi myymään kartanorakennuksen edelleen Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymälle, ja muutamien omistajanvaihdosten jälkeen kartanon omistaa tällä hetkellä Saimaan ammattikorkeakoulu Saimia.

Tällä hetkellä kartanon alue kuuluu Imatran Kaupungin omistukseen, mutta kaupunki vuokraa sitä Saimaan ammattikorkeakoulu Saimialle. Kartanon ja sen suurehkon navetan tiloissa toimii tällä hetkellä oppilaitoksen kuvataiteen yksikkö.

4.1.2 Hoitosuunnitelman tarve

Rakennusvaiheessa ja sen aikaisena ylläpidon aikana alueella ei ollut käytössä varsinaista erityisesti sille suunniteltua järjestelmällistä hoitosuunnitelmaa. Hoidon suunnittelivat alueen työntekijät, jotka suorittivat alueella niitä hoitotoimenpiteitä, joita kulloinkin katsottiin tarpeelliseksi tehdä. Entistämisprojektin sihteerinä toiminut Tarja Hynninen piti hoitotoimenpiteistä kirjaa, joka helpotti oman hoitosuunnitelmani tekemistä.

Hoitosuunnitelmalleni oli kohteella kova tarve, sillä paitsi että sen pohjalta koko alueen hoito tulee tehtyä, hoidon ollessa esimerkiksi kunnossa EU:n hukkaamattomuuspykälän vaatimukset tulee täytettyä eikä EU voi vetää rahoitustaan takaisin.

Suunnitelmalleni ilmeni tarvetta myös maanvuokrasopimusten kannalta, jotta alueeseen kohdistuvat hoitotoimenpiteet Unique Hotels Oy:n ja kartanorakennuksen entistämisprojektin aikaisen omistajan Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän kanssa saataisiin sovittua erillisellä alueen hoitosopimuksella. Tämä hoitosopimus määritteli alueen hoidon tekijän ja siitä vastaavat tahot, ja hoitosuunnitelma olisi sopimuksen liitteenä ollen se dokumentti, johon hoitotoimenpiteet pohjattaisiin. Suunnitelmaan voitaisiin myös viitata myöhemmin, mikäli hoidon suhteen ilmenisi epäselvyyksiä.

4.1.3 Kunnostussuunnitelman toteutus EU-projektina

Suojeltu Siitolan kartano ja myöhemmin sen kartanopuisto päätettiin Imatran kaupungin toimesta peruskorjata ja entistää sen hiljalleen rappeutuvan kunnan takia. Itse kartanorakennus kunnostettiin pari vuotta aikaisemmin ja sitä seurasi kartanopuiston kunnostus, joka saatiin valmiiksi noin kaksi vuotta kestäneen urakan jälkeen 31.12.2008.

Kunnostussuunnitelman kartanopuistolle sai kilpailutuksen jälkeen tehdä helsinkiläinen maisema-arkkitehti-yritys Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen. Sen tekemän suunnitelman tarkoituksena oli nimenomaan kunnioittaa ja jäljitellä uskollisesti kartanorakennuksen aikaista tyyliä ja entistää vanhaan uskoonsa tiettyjä alueita puistosta, kuten esimerkiksi kartanomäeltä Vuokselle päin johtava kuusikujanne sekä omenatarha ja kirsikkatarha. Toisaalta kunnostussuunnitelma sisälsi myös kohtia, joissa huomioitiin alueen nykyisten käyttöjien vaatimukset ja käytön alueelle kohdistuva rasitus.

Suunnitelma sisältää noin kahdeksan hehtaarin laajuisen kartanonmäen ja sitä ympäröivien yhdentoista hehtaarin laajuisten peltojen kokoisen alueen. Suunnitelma toteutettiin kahdessa eri osassa vuosien 2006 ja 2007 aikana. Puistosuunnitelma sisältää muiden muassa taidepolun, omia viihtyisiä oleskelualueita upeilla maisemanäkymillä, peliaukion, riittävät paikoitus- ja huoltoliikennealueet sekä tietenkin kartanon historiaan liittyviä puutarhaosioita. Tarkoituksena oli kattaa suunnitelmalla koko kartanomaisema peltoineen ja kuusikujanteineen aina lähellä sijaitsevaan Vuoksen rantaan asti.

Kartanopuiston entisöimishankkeen toteutti Imatran kaupungin teknisen toimen viheralueet osasto (kuva 4). Yhteistyössä toteutuksessa toimi Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän omat viherrakentamis- ja maansiirtokoulutussyksiköt, joiden työtä valvoi Imatran kaupunki.

Kuva 4. Projektin infotaulu kartanon mäen juurella.

Entistämisen työvaiheina olivat raivaustyöt, maansiirtotyöt, sähkötyöt, pinnoitteiden asennus ja lopuksi kasvillisuuden istutus ja alueen nurmetus (kuvat). Raivauksessa pihapiiri siivottiin, ylimääräinen alueelle kasvanut puusto kaadettiin, niittyalue raivattiin ja kunnostettiin. Samoihin aikoihin alueelle teetettiin sähkösuunnitelmat. Poistamisen tuomion saaneet huonokuntoiset rakenteet purettiin ja kartanon vieressä oleva kallio puhdistettiin. Omenapuut leikattiin ja huollettiin ja omenapuutarhan pohja kunnostettiin. Samaan aikaan alkoi jo osa kivitöistä ja perennaistutuksista.

Seuraavana olivat vuorossa taidepolun rakentaminen kartanon mäen ympärille, raunioiden kunnostaminen, kulkuteiden kunnostaminen, uusien parkkialueiden rakentaminen navetan läheisyyteen, pihan kunnostus ja kasvialustojen tekeminen sekä oleskelualueen rakentaminen muureineen takapihalle.

Viimeisinä toteutettavia töitä olivat sähkötyöt (valaistukset, autojen lämpötolpat, sähkökeskus), ruusujen ja syreenien istutukset, kivituhkakäytävien pohjustus ja kunnostus, hotellin päädyssä olevan niittyalueen perustaminen, kivikourujen tekeminen kartanolta navetalle ja puukujan uusiminen Vuoksen rantaan asti.

5 HOITOSUUNNITELMA

5.1 Viheralueiden hoitoluokitukset Siitolassa ja hoitoluokituskartta

Hoitosuunnitelmassa alueiden jaottelussa on tukeuduttu Viherympäristöliitto ry:n ”Viheralueiden hoitoluokitus” -julkaisuun ja alueiden hoidossa puolestaan ”Viheralueiden hoito VHT’05”:en. Nämä muodostavat pohjan hoitosuunnitelmalle ja edellä mainittujen teosten ohjeistuksia on täydennetty erilaisten kirjallisten ja suullisten lähteiden sekä omien kokemusten pohjalta.

Viherympäristöliitto on tehnyt viheralalla toimijoille yhtenäisen luokituksen, jonka avulla jokainen viherympäristö voidaan sisällyttää johonkin hoitoluokkaan. Tämä helpottaa sekä alueiden käytön että hoidon suunnittelua ja hoidon toteuttamista.

Siitolan kartanon puiston alueella on käytössä neljää eri hoitoluokkaa olevaa aluetta; lähimetsää, käyttöviheraluetta, käyttö- ja suojaviheraluetta sekä käyttöniittyä. Nämä alueet on lisäksi jaettu vielä erillisiin lohkoihin, joista jokaisella on oma työselityksensä ja hoitosuunnitelmansa.

Kartanonmäen eniten käytössä oleva rakennettu alue on A2 käyttöviheraluetta. Tämän hoitoluokan alue on tarkoitettu oleskeluun, leikkiin ja pienimuotoiseen pelaamiseen, ja se sisältää runsaasti istutettua puu- ja pensaskasvillisuutta sekä nurmialueita. Luokan viheralueille kohdistuu käytöstä johtuvaa kulutusta. Tavoitteena on saada monipuolinen, viihtyisä ja hyvin toimiva viheralue, joka on hyväkuntoinen ja siisti.

A3 käyttö- ja suojaviheralueita on suunnitelmassa kolme kappaletta, joista jokainen sijoittuu kartanon tai navetan läheisyyteen. Tähän hoitoluokkaan kuuluu muiden muassa laajoja rakennetun ja luonnonympäristön välimaastoon sijoittuvia puistoja ja puistomaisesti rakennettuja suojavyöhykkeitä. Aluetta käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen ja sillä on puistomainen ilme. Hoidon tavoitteina ovat puistomaisen yleisilmeen säilyttäminen, ulkoiluedellytysten turvaaminen, turvallisuuden ja suojavaikutuksen ylläpitäminen sekä alueen kasvillisuuden ja rakenteiden ylläpito.

Hoitosuunnitelma sisältää kolme B2 käyttöniitty-aluetta. Nämä alueet ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita, joiden kasvupeite muodostuu niittykasveista ja yksittäisistä puista ja pensaista tai niiden muodostamista ryhmistä. Näiden hoidon päätavoitteina on säilyttää alue avoimena ja hoidettuna.

Hoitosuunnitelman alueella on myös puistomaista metsää sekä lähivirkistysmetsää. Nämä molemmat kuuluvat hoitoluokkaan C1 lähimetsä. Metsien hoidon tavoitteet eroavat jonkin verran toisistaan ja sekä tavoitteet että niihin kohdistuvat hoitotoimet ovat luettavissa suunnitelmasta.

Alueen hoitoluokkien ja niiden hoidon tavoitteiden ollessa tiedossa hoitotoimenpiteiden suunnittelu helpottui. Viitataan usein hoitosuunnitelmassani ”Viheralueiden hoito VHT’05”-julkaisuun, joka muodosti pohjan suunnitelmalleni ja hoito-ohjeiden jäljestä löytyy sivunumero, josta tarkemmat hoito-ohjeet

löytyvät. Siinä on esitelty lähes jokaiselle alueen hoitokohteelle sen hoitoluokalle tarvittavat hoitotoimenpiteet. Näitä täydentämällä hoitosuunnitelma sai nykyisen muotonsa.

Hoito-ohjeet välitin tilaajalle omana versionaan ja niiden lisäksi olen lisännyt tekstiin omia kommentteja sekä perustelujani siitä, miksi tietyt hoitotoimenpiteet on tehtävä. Hoitoselostuksissa kerrotut hoito-ohjeet ovat täydennyksiä tai poikkeamia VHT'05''-sta, joten tekemääni hoitosuunnitelmaa on tarkoitus lukea yhdessä VHT'05''-n kanssa, jotta alueen hoidosta saataisiin kokonaisvaltainen kuva.

5.2 Lohko 1 – Lähimetsä C1

Tämä lähimetsä voidaan luokitella vielä tarkemmin lähivirkistysmetsäksi (kuva 5). Lähivirkistysmetsä on hoidettua metsää ja sen pohjakasvillisuus on osin muuntunutta, osin luonnonvaraista. Lähivirkistysmetsän hoidon ensisijaisena tavoitteina ovat metsän käyttäjän turvallisuus sekä puuston elinvoimaisuus ja uudistuminen.

Kuva 5. Lähivirkistysmetsää ja kuntoilureittiä kartanon alueelta myöhään syksyllä.

Ulkoilureittien laidoilta metsää, taimikkoa ja risukkoa harvennetaan tarvittaessa noin joka toinen tai joka kolmas vuosi ja leikkuu- ja raivausjätteet korjataan pois. Lahopuuta jätetään alueelle vain, kun ne eivät ole turvallisuusriskejä tai aivan lenkkipolun vieressä. Hoitotoimet toistuvat aina muutaman vuoden välein, niitä tehdessä on varottava vahingoittamasta jäljelle jäävää puus-

toa tai muuta kasvustoa ja mahdollisia rakenteita, ja ne toteutetaan pääosin metsurityönä. Lenkkipolun pientareet käydään siistimässä siimaleikkurilla kerran kesässä.

Ulkoilureitin varrelta kerätään toistuvasti pois roskat ja katsotaan samalla, että alue on siisti yleisilmeeltään.

Lisää tietoa lähimetsän hoidosta löytyy VHT'05:n sivulta 29.

Tietoa puiden hoidosta löytyy VHT'05:n sivulta 25.

Sisällytin ensimmäisen lohkon kuuluvaksi C1 – luokkaan ja tarkemmin sanottuna vielä virkistyslähimetsäksi, koska lohkon sisällä kulkee lenkkeilypolkuverkostoa. Sitä käytetään usein, joten sen turvallisuuden täytyy olla taattu ja huonosti maaperässä kiinni olevia tai muuten huonokuntoisia puita ei voida säästellä kaatumisvaaran takia.

Yleisilmeen vuoksi polkujen penkereet ja reunat on pidettävä siisteinä siimaleikkurin ja mahdollisesti myös raivaussahan voimin. Näin menetellen polkuverkosto pysyy käytettävänä ja houkuttelee paikalle lenkkeilijöitä ja muita ulkoilijoita.

5.3 Lohko 2 – Kartanon ja navetan ympäristö A2

5.3.1 Suvirusut

Kartanon takana olevassa rinteessä on upea vielä kasvuvaiheessa oleva suvirusuaidanne (kuva 6). Se ei ole iältään vielä kuin muutaman vuoden vanha, joten se tarvitsee vielä erityistä huolenpitoa kasvaakseen.

Kevätkunnostuksessa noudatetaan VHT'05:n ohjeita sivulta 14.

Ruusuja kastellaan tarpeen mukaan. Juuristolle imeytetään joka kerralla runsaasti vettä. Lisää ohjeita kasteluun löytyy VHT'05:n sivulta 15.

Ruusut lannoitetaan kaksi kertaa kasvukaudessa. Kasvukauden alussa lannoitetaan yleislannoitteella ja elokuussa syyslannoitteella. Lisää ohjeita lannoittamiseen VHT'05:n sivulla 14.

Suvirusuistutus on katettu kuorikatteella, joka vaihdetaan noin viiden vuoden välein.

Kasvukauden päätyttyä ruusuille tehdään syyskunnostus. Ohjeet tähän löytyvät VHT'05:n sivulta 15.

Kuva 6. Suvirusuaidanne kukassa kartanon takana. Kuva Tarja Hynninen.

5.3.2 Sipulikasvit

Sipulien istutusaika kasvukauden päättymisajankohdasta riippuen noin 15.8–15.10, ja niiden tulee juurtua ennen roudan tuloa. Suunnittelijan ohjeiden mukaan helmililjat istutetaan 20cm, ja idänsinililjat 15cm välein.

Sipulikasvien hoidosta lisää VHT’05:n sivulla 18.

5.3.3 Nurmialueet

Lohkon nurmialueet leikataan päältä ajettavalla ruohonleikkurilla (kuva 7).

Nurmikon kevätkunnostus tapahtuu VHT’05:n ohjeiden mukaisesti. Vaurioiden ilmettyä paljaat laikut, rikkoutuneet tai painuneet kohdat on paikattava heti, kun ne huomataan tai kun työ on mahdollista suorittaa. Paikkauksessa käytetään ensisijaisesti kylvönurmea. Käytettävän siemenseoksen tulee olla samaa lajia kuin ympäröivän nurmenkin, jotta paikkaus liittyy saumattomasti ja huomaamatta ympäröivään nurmeen. Muut ohjeet VHT’05:n sivulla 10.

Nurmikon lannoitus tapahtuu yleislannoitteella kasvukauden alkaessa ja kasvukauden lopulla vielä syyslannoitteella (vähätyppinen fosforikaliumlannoite). Tarvittaessa kalkitseminen tapahtuu keväällä.

Nurmialueet leikataan, kun ne ovat saavuttaneet 8 cm korkeuden. Leikkuukorkeus on 5cm. Leikkaus tapahtuu siten, että ensin ajetaan leikattavan alueen reunat, jonka jälkeen alue leikataan edestakaisin suoria linjoja niin, että leik-

kuurajat limittyvät hieman. Leikkaussuuntaa on vaihdettava joka leikkuukerralla. leikkaus viimeistellään siimaleikkurilla jokaisen leikkuukerran jälkeen. Muut ohjeet leikkaamiseen löytyvät VHT'05: n sivulta 10.

Nurmikon rajaaminen tehdään VHT'05:n mukaisesti.

Paahteisina aikoina mahdollinen kastelu ja syyskunnostus tapahtuvat niin ikään VHT'05:n ohjeiden mukaan.

Tämä nurmialue on alueen nurmipinnoista näkyvimmissä osassa, sillä se peittää suuren osan kartanon mäen päälle johtavaa rinnettä ja sen takia nurmikon kunnosta on pidettävä erityisen hyvää huolta. Nurmikko on pidettävä elinvoimaisena ja vihreänä, ja vähäsateisina ja paahteisina aikoina sitä on kasteltava.

Tällä alueella nurmikolla kasvaa keväisin idänsinililjoja.

Kuva 7. Lohkoon 2 kuuluvaa nurmikenttää.

5.3.4 Pensasalueet

Alueella on käytetty kauniita ja perinteisiä pensaslajeja ja –lajikkeita. Koska pensaat sijaitsevat A2 – hoitoluokan alueella, niiden paikkausistutuksiin ja rikkaruohojen hävittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota niiden keskeisen sijainnin takia.

Kevätkunnostus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaan.

Syreenit ja muut pensasalueet on katettu kuorikatteella. Katekuorta ei lannoiteta tai kalkita, ja kuoren tulee olla tasalaatuista ja murskattua. Kate ei saa sisältää rikkakasveja, niiden siemeniä tai sinistymisenesto- tai muita puunkäsittelyaineita. Katteen kerrosvahvuus on 5-10 cm tiivistyneenä. Mikäli katteen läpi kasvaa rikkaruohoja, ne kitketään ja katetta lisätään. Katteet vaihdetaan noin viiden vuoden välein uusiin.

Mikäli pensaita jostain syystä kuolee, on tilalle tehtävä paikkaistutukset samana kesänä tai heti seuraavana alkukesänä. Lisää tietoa VHT'05:n sivulta 20.

Rikkaruohojen hävitys tapahtuu mekaanisin keinoin noin kerran kesässä, tarvittaessa useammin. Rikkakasvien torjunta ja kasvuston siistiminen VHT'05:n ohjeita noudattaen.

Pensaiden muu hoito tehdään VHT'05:n mukaan.

5.3.5 Puut

Noudatetaan VHT'05:n antamia hoito-ohjeita (s. 25).

5.3.6 Kiviaita

Kartanon takana oleva kiviaita kunnostettiin (kuva 8). Mikäli siitä irtoaa kiviä, ne tulee asettaa paikoilleen mahdollisimman pian ja turvallisesti.

Kallioimarteet kiviaidan päällä olivat hauska näky ja ne haluttiin jättää koristamaan ja luomaan vastapainoa kovalle ja jyhkeälle kiviaidalle. Muut rikkaruohot sen sijaan poistetaan varoen samalla imarteita irtoamasta tai muuten vahingoittumasta.

Kiviaitaan ei kohdistu kovin suuria varsinaisia hoitotoimenpiteitä; riittää, että sen on kunnossa eikä aiheuta mahdollisilla irtonaisilla kivillä vaaraa ihmisille.

Kuva 8. Kiviaita kartanon takana.

5.3.7 Kallioalue

Kallioalueella kartanon vieressä kasvaa maksaruohoja ja helppohoitoisia perennoja (kuva 9). Niiden ympäristö on pidettävä vapaana rikkakasveista, lehdistä ja heinistä, jotta niiden kasvu turvautuisi ja kasvusto ei tukahtuisi.

Lehdet poistetaan alueelta syksyisin lehtipuhaltimella.

Maksaruohoalueet tulee käydä läpi 2-3 kertaa kesässä, jotta niiden kasvu olisi turvattua; muuten ne heinittyvät nopeasti heinille suotuisan kasvupaikan takia. Koska alue on suunniteltu helppohoitoisemmaksi kuin lohkon muut perenna-alueet, sen hoitoon ei kohdistu muuten suuria paineita rikkaruohojen pois pitämistä lukuunottamatta.

Kuva 9. Helppohoitoinen perenna-alue syyskunnossa kartanon vierellä.

5.3.8 Taidepolku

Taidepolun ympäristö pidetään puhtaana lehdistä ja kaikenlaisista roskista. Polun reunat käydään siimaleikkurilla läpi kahdesta kolmeen kertaan kesässä, jotta polun yleisilme olisi siisti.

Taidepolulle luodaan vaihtuvia taidenäyttelyitä, joiden työt tulisi sijoitella ympäristöön harkiten ja niistä pitää huolehtia.

Taidepolku tulee pitää siistissä kunnossa ensinnäkin jotta taideteokset nousisivat paremmin esille (kuva 10) ja jotta polkua olisi mukavampaa kävellä. Polku on melko kapea, ja jos sen reunat pääsevät heinittymään, kävelystä tulee epämukavaa ja pitkästä heinikosta voi kurjimmassa tapauksessa saada punkkeja.

Taideteoksia ei tule levitellä sinne tänne, vaan ne tulee sijoitella harkiten huolitellumman vaikutelman säilyttämiseksi ja jotta kävijälle ei tulisi tunnetta siitä, että polun lähistöön kerätään “ylimääräistä rojua”. Taidepolulle on joskus saattanut “unohtua” töitä melkeinpä lojumaan, joten niiden poistamisesta niiden kunnan huonontuessa tulee huolehtia.

Kuva 10. Peikko vahtimassa aluetta taidepolun varrella puusta käsin.

5.3.9 Nurmisaumainen nupukivikäytävä

Nurmen välistä leikataan ruoho samalla kuin sitä ympäröivältä alueeltakin (kuva 11). Leikkaus tapahtuu päältä ajettavalla ruohonleikkurilla. Nurmi pidetään lyhyenä.

Mikäli käytävästä jostain ryystä irtoaa kiviä tai ne eivät ole kunnolla kiinni ja heiluvat, on ne kiinnitettävä uudelleen mahdollisimman pian.

Kuva 11. Nurmisaumaista nupukivikäytävää tekovaiheessa. Kuva Tarja Hynninen.

5.3.10 Kivituhkakäytävät

Lohkon käytävillä on kivituhkapääpäällyste. Käytävien hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

Käytäviin lisätään kulutuspintaa (lisää kivituhkaa) tarpeen mukaan noin kolmen vuoden välein.

Mikäli käytävän kulutuspintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan taiseiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutuspinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerroksiin asti, täyttää uusilla ja puhtailla kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin käytävässä) ja tiivistää.

Vuosittainen lanaus keskeiseltä paikalta poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti. Rikkakasvit voidaan kapeimmista kohdista pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkakasvit voidaan poistaa myös kemiallisesti käyttämällä kasvinsuojelua-aineita.

Käytävät pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan käytäviltä joka toinen tai joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Talvikunnossapitoa koskevat ohjeistukset on lueteltu VHT'05:n sivulla 34.

5.3.11 Kivikourut

Kourut (kuva 12) tulee pitää puhtaana kaikenlaisista roskista, irtohiekasta ja syysaikaan lehdistä, jotta vedellä on esteetön kulku kourua pitkin, eikä se tule johdetuksi kulkuteille. Kourut ovat myös paljon siistimmän näköiset ja niiden kaunis muotokieli nousee paremmin katsojan esille, kun niihin ei keräänny ylimääräistä roskaa, lehtiä tai irtohiekkaa.

Mikäli kivikourusta irtoaa tai painuu kiviä, ne on kunnostettava mahdollisimman nopeasti.

Muuten kivikourut hoidetaan VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Kivikourut on tarkoitettu veden johtamista varten, ja varsinkin rankemman saateen tullessa ne ovat erinomaisen toimivia, sillä ilman graniittisia kouruja hiekka kulkeutuisi helposti alas rinnettä ja vesi syövyttäisi ikäviä railoja.

Kuva 12. Kivikourut tekovaiheessaan. Kuva Tarja Hynninen.

5.3.12 Sähkötekniset laitteet, valaistus

Vuosittain toistuva hoitotoimenpide on laitteiden tarkistus ja mahdollinen lamppujen vaihto. Nämä perushuoltotoimenpiteet voidaan teettää omalla väelä, mutta kaikki muut toimet teetetään alan ammattilaisella.

Mikäli valaistuksen kanssa ilmenee ongelmia, ne tulee selvittää sähköalan ammattilaisen asiantuntemusta hyödyntäen. Kaupungin oma osaava työvoima voi suorittaa lamppujen vaihtamisen ja kunnon tarkistamisen, mutta kuten yleisissä määräyksissäkin todetaan, erikoistyöt on teetettävä erikoistyöntekijällä.

5.3.13 Lipputanko

Kevään tullessa lipputangon kunto tarkastetaan ja todetaan sen mahdollinen huoltotarve. Lipputangon hoidossa noudatetaan sen valmistajan antamia hoito-ohjeita.

5.4 Lohko 3 – Pelikenttä ja sen ympäristö A2

5.4.1 Perenna-alue

Alueella kasvaa muun muassa erilaisia sanikkaisia ja maanpeitekasveja. Perenna-aluetta ei ole katettu, joten ensimmäisinä vuosina se tulee pitää puhtaina kaikista rikkakasveista.

Muuten perennojen hoidossa noudatetaan VHT'05:n antamia ohjeita.

Pelikentän ympäristön perennat ovat melko helppohoitoisia lajikkeita, joten niiden hoitoon ei tarvitse kiinnittää erityishuomiota. Ensimmäisten vuosien kitkemisen jälkeen niiden hoidossa ei ole juurikaan tehtävää, ellei niitä koettele esimerkiksi kova pitkäaikainen kuumuus tai paahde.

5.4.2 Nurmikot

Lohkon nurmialueet (kuva 13) leikataan päältä ajettavalla ruohonleikkurilla.

Nurmikon kevätkunnostus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Vaurioiden ilmettyä paljaat laikut, rikkoutuneet tai painuneet kohdat on paikattava heti, kun ne huomataan tai kun työ on mahdollista suorittaa. Paikauksessa käytetään ensisijaisesti kylvönurmea. Käytettävän siemenseoksen tulee olla samaa lajia kuin ympäröivän nurmenkin, jotta paikkaus liittyy saumattomasti ja huomaamatta ympäröivään nurmeen. Muut ohjeet VHT'05:n sivulla 10.

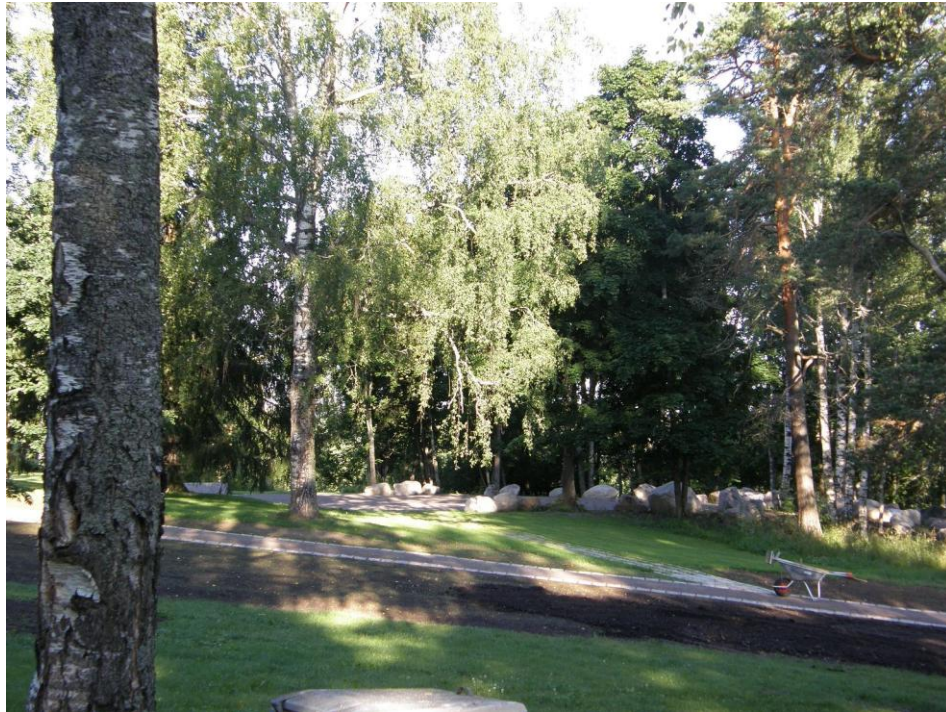
Nurmikon lannoitus tapahtuu typpirikkaalla yleislannoitteella kasvukauden alkaessa (n. 4-5kg/a) ja kesällä seoslannoitteella tai typpipitoisella lannoitteella (n. 2-4kg/a). Kasvukauden lopulla lannoitetaan vielä syyslannoitteella (vähätypinen fosforikaliumlannoite, ei PK). Tarvittaessa kalkitseminen tapahtuu keväällä.

Nurmialueet leikataan, kun ne ovat saavuttaneet noin 8 cm korkeuden. Leikkuukorkeus on 5 cm. Leikkaus tapahtuu siten, että ensin ajetaan leikattavan alueen reunat, jonka jälkeen alue leikataan edestakaisin suoria linjoja niin, että leikkuurajat limittyvät hieman. Leikkaussuuntaa on vaihdettava joka leikkuukerralla. Nurmikoiden leikkaus viimeistellään siimaleikkurilla jokaisen leikkuukerran jälkeen. Muut ohjeet leikkaamiseen löytyvät VHT'05: n sivulta 10.

Rajaus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Mahdollinen kastelu ja syyskunnostus tapahtuvat VHT'05:n A2-hoitoluokan ohjeiden mukaan.

Pelikentän viereinen nurmialue on keskeisellä paikalla ja sen hoitoon ja kuntoon on syytä kiinnittää huomiota. Tämä nurmialue on ehdottomasti hoidettava hoitoluokituksensa ja hoitosuunnitelman ohjeiden mukaisesti, sillä se on ensimmäisiä asioita, joihin katse kiinnittyy kartanon mäkeä ylös noustessa.

Kuva 13. Pelikentän ympäristön viimeiset nurmetukset käynnissä.

5.4.3 Pelikenttä/aukio

Pelikentällä on kivituhkapääpäälyste (kuva 14). Sen hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita sivulta 33.

Kenttään lisätään kulutus pintaa (lisää kivituhkaa) heti tarpeen vaatiessa. Mikäli kentän kulutus pintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan tasaisiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutus pinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerroksiin asti, täyttää uusilla ja puhtailla kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin kentässä) ja tiivistää.

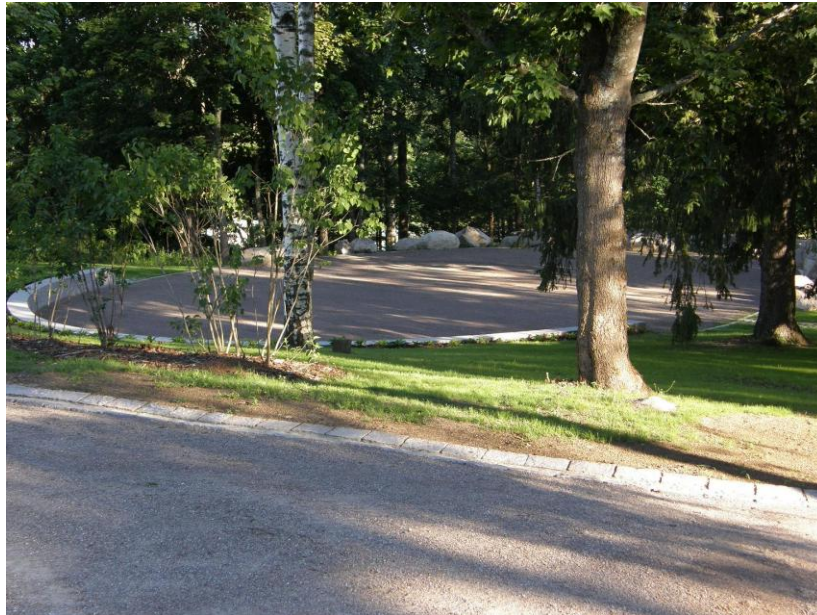
Vuosittainen lanaus poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti ja tarvittaessa tehdään myös muita hoitotoimenpiteitä, jotta kenttä ei pääse rikkaruohottumaan.

Rikkakasvit voidaan pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkaruohot torjutaan mekaanisesti tai kemiallisesti.

Kenttä pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan kentältä joka toinen tai korkeintaan joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Kenttä on tarkoitettu pienimuotoiseen sulkapalloiluun, jalkapalloiluun tai muuhun vastaavaan pelaamiseen. Sen kunto tulee olla hyvä ja rikkaruohot tulee pitää poissa siistin yleisilmeen ja käytön mukavuuden takia.

Kuva 14. Pelikenttä kutsuu pelaamaan.

5.4.4 Nurmisaumainen nupukivikäytävä

Nurmen välistä leikataan ruoho samalla kuin sitä ympäröivältä alueeltakin. Leikkaus tapahtuu päältä ajettavalla ruohonleikkurilla.

Mikäli käytävästä jostain ryystä irtoaa kiviä tai ne eivät ole kunnolla kiinni ja heiluvat, on ne kiinnitettävä uudelleen mahdollisimman pian.

5.4.5 Tukimuuri/penkki

Tukimuurille (kuva 15) riittää vuosittainen kunnan tarkastus. Jos kunnossa löytyy jotain puutteita, ne korjataan mahdollisimman pian.

Kuva 15. Muuri vasta asennettuna. Kuva Tarja Hynninen.

5.5 Lohko 4 – Kartanon lähiympäristö A2

Vaikka kartanon ympäristö kuuluu hoitoluokituksen mukaan A2 käyttöviheralueeseen, sen hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä sisäänkäynnin ja oleskelupaikan läheisyyteen on keskitetty näyttävimmät ja eniten hoitoa kaipaavat koristekasvit.

Kartanon pihapiiri oli ennen entisöimistä ollut täysin ilman sen kaipaamaa asianmukaista hoitamista. Alue oli täynnä vaahteran taimia ja muutenkin hyvin epäsiistissä kunnossa. Itse kartano peruskorjattiin ennen alueen korjaamista edustus-, majoitus- ja koulutuskäyttöön, joten sen pihapiirin piti myös saada samankaltainen käsittely, jotta pystyttiin korostamaan sen kulttuurihistoriallista arvoa samalla kun sen näkyvyyttä parannettiin sekä konkreettisesti maisemankuvassa että kulttuurillisessa mielessä.

5.5.1 Ryhmäkasvit

Kartanon edessä on suuri ryhmäkasveille varattu ympyrän muotoinen alue (kuva 16), johon tulee erilaisia kesäkukkia. Kasvualustan tulee olla kuohkeaa ja ennen istutusta lannoitettu. Kasvualusta vaihdetaan uuteen 2-3 vuoden välein.

Kuva 16. Itse suunnittelemani tähtiaiheinen ryhmäkasvi-istutus kartanon edessä kesällä 2008.

Ryhmäkasvien istutus tapahtuu kesäkuun alussa (ei enää suurta hallavaaraa) tai viimeistään 21.6 mennessä. Kesäkukat istutetaan entiseen syvyyteensä ja mahdollinen turveruukku ei saa jäädä näkyviin. Kasvualusta tiivistetään käsin painellen ja huolellisesti kastellen. Kasvit ja niiden istutusvälit toteutetaan lajikohtaisesti ja suunnittelijan ohjeiden mukaan. Istuttamisen jälkeen alue tasataan, muotoillaan ja siistitään.

Lannoitus tapahtuu joka kastelukerralla kasteluveden mukana tai rakeisena kasvualustaan sekoitettuna kaksi kertaa kasvukaudessa.

Kuivana kautena kastelu tapahtuu tarvittaessa sadettajilla. Kastelun tarpeellisuus todetaan kokeilemalla käsin, onko maaperä tarpeeksi kosteaa. Kasvien veden tarve on riippuvainen sääolosuhteista, kasvialustasta, kasvupaikasta ja kasvilajista. Kastelun mahdollisesti jättämät valumajäljet siistitään pois.

Rikkaruohojen kitkentä ja haraus tulee tehdä vähintään joka toinen viikko. Kasvijätteet korjataan pois ja alue siistitään.

Ryhmäkasveista nypitään ohimenneet kukat ja poistetaan kuolleet kasvinosat vähintään kerran viikossa. Ryhmäkasveista nypitään kuihtuneet kasvinosat niin, että yleisilme säilyy siistinä.

Noudatetaan VHT'05 antamia ohjeita ryhmäkasvien hoidosta.

5.5.2 Perennat

Kartanon edessä on myös vaativia perennoita (kuva 17), joita tulee hoitaa huolella.

Perennaistutukset kunnostetaan mahdollisimman pian keväällä kasvun alettua. Kevätkunnostus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti sivulta 16. Kasvualustaa muokattaessa sipulikasveja on varottava vahingoittamasta.

Kuva 17. Etupihan perennoita taimivaiheessa juuri istutettuina. Kuva Tarja Hynninen.

Perennojen kastelutarve todetaan jokaisella hoitokerralla kokeilemalla käsin maaperää tai toteamalla niiden kunto silmämääräisesti (kastellaan heti, kun kasvit osoittavat nuutumisen merkkejä). Vettä annetaan kasvin tyvelle (ei leh-dille!) joka kastelukerta runsaasti niin paljon, että kaikki vesi imeytyy juuristo-oon. Liikakastelemista on kuitenkin vältettävä. Veden mahdollisesti jättämät valumajäljet siistitään heti.

Kasvuston siistiminen ja siistimisleikkaus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukai-sesti.

Rikkakasvien torjunta tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Lannoitus annetaan perennoille kolme kertaa kasvukaudessa. Pitkävaikutteisia lannoitteita käytettäessä lannoituskerrat määräytyvät lannoitteen valmistajan ohjeen mukaan. Ensimmäinen lannoituskerta annetaan kasvukauden alkaessa, toinen kesäkuun paikkeilla ja viimeinen on elokuussa annettava syyslannoite.

Perennapenkki-rakenteiden rajaukset toteutetaan VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Perennapenkki-rakenteiden syyskunnostus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Tälle alueelle on keskitetty näyttävimmät ja eniten hoitoa vaativat perenna-ryhmät. Lajit ovat perinnelajeja ja niitä on käytetty monipuolisesti. Kartanon seinänvierustalla kasvilajeina on käytetty muiden muassa päivänliljoja, kur-

jenmiekkvoja ja pioneja. Helppohoitoisemmassa perennasaarekkeessa taas on käytetty vuorenkilpeä, konnantatarta ja erilaisia maksaruohoja.

5.5.3 Köynnökset

Kartanon seinustalla olevat imukärhivilliiniit ohjataan kasvamaan kohti seinustaa tai terassin pylväitä. Köynnösruiusu ohjataan ja tarvittaessa sidotaan köynnösriliää vasten. Tuennat tarkistetaan joka kevät.

Köynnösten hoidossa noudatetaan VHT'05:n antamia ohjeita.

5.5.4 Nurmialueet

Lohkon nurmialueet leikataan päältä ajettavalla ruohonleikkurilla.

Nurmikon kevätkunnostus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Vaurioiden ilmettyä paljaat laikut, rikkoutuneet tai painuneet kohdat on paikattava heti, kun ne huomataan tai kun työ on mahdollista suorittaa. Paikauksessa käytetään ensisijaisesti kylvönurmea. Käytettävän siemenseoksen tulee olla samaa lajia kuin ympäröivän nurmenkin, jotta paikkaus liittyy saumattomasti ja huomaamatta ympäröivään nurmeen. Muut ohjeet VHT'05:n sivulla 10.

Nurmikon lannoitus tapahtuu typpirikkaalla yleislannoitteella kasvukauden alkaessa (n. 4-5kg/a) ja kesällä seoslannoitteella tai typpipitoisella lannoitteella (n. 2-4kg/a). Kasvukauden lopulla lannoitetaan vielä syyslannoitteella (vähätyppinen fosforikaliumlannoite, ei PK). Tarvittaessa kalkitseminen tapahtuu keväällä.

Nurmialueet leikataan, kun ne ovat saavuttaneet 8 cm korkeuden. Leikkuukorkeus on 5cm. Leikkaus tapahtuu siten, että ensin ajetaan leikattavan alueen reunat, jonka jälkeen alue leikataan edestakaisin suorja linjoja niin, että leikkuurajat limittyvät hieman. Leikkaussuuntaa on vaihdettava joka leikkuukerralla. Leikkaus viimeistellään siimaleikkurilla jokaisen leikkuukerran jälkeen. Muut ohjeet leikkaamiseen löytyvät VHT'05: n sivulta 10.

Rajaus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Mahdollinen kastelu ja syyskunnostus tapahtuvat niin ikään VHT'05:n ohjeiden mukaan.

Hyvin näkyvän ja keskeisen sijainnin takia tämän nurmialueen tulisi olla aina edustavassa kunnossa ja sen hoidon tulisi olla lähempänä A1- kuin A3 -hoitoluokkaa.

5.5.5 Pensasalueet

Tämän lohkon pensaiden kunnon tulee olla aina hyvässä kunnossa. Uusia pensaita kastellaan tarvittaessa ja joka kastelukerralla vettä annetaan kasvin juurelle runsaasti, jotta vesi imeytyisi koko juuristoalueeseen.

Muuten pensaiden hoidossa noudatetaan VHT'05:n antamia ohjeita pensaiden hoidosta (s.20). Tämän lohkon pensasryhmiin tulee kiinnittää hyvää huomiota niiden keskeisen sijainnin takia.

Alueen kaikkein näyttävimmät pensasistutukset on sijoitettu juuri kartanon oleskelualueen ympäristöön. Niiden hoitoon ja leikkaamiseen on siksi hyvä kiinnittää erityishuomiota.

5.5.6 Kivituhkakäytävät

Lohkon käytävillä on kivituhkapääpäällyste. Käytävien hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

Käytäviin lisätään kulutuspintaa (lisää kivituhkaa) tarpeen mukaan 2-3 vuoden välein.

Mikäli käytävän kulutuspintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan taiseiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutuspinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerroksiin asti, täyttää uusilla ja puhtailla kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin käytävässä) ja tiivistää.

Vuosittainen lanaus keskeiseltä paikalta poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti. Rikkakasvit voidaan kapeimmista kohdista pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkakasvit voidaan poistaa myös kemiallisesti käyttämällä kasvinsuojelaineita.

Käytävät pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan käytäviltä joka toinen tai joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Talvikunnossapitoa koskevat ohjeistukset on lueteltu VHT'05''':n sivulla 34.

5.5.7 Kenttäkiveys rakennuksen sokkelin ympärillä

Kenttäkiveys harjataan keväällä puhtaaksi syksyn lehdistä ja muista roskista. Rikkaruohot pidetään loitolla kiveyksistä joko käyttämällä kasvintorjunta-aineita tai poistamalla ne pari kertaa kesässä mekaanisesti.

Mahdollisesti rikkoutuneet alueet ja irronneet kivet korjataan mahdollisimman pian vaurioiden ilmettyä.

Muuten hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

Kenttäkiveys on rakennuksessa kiinni, joten sen kunto ja siisteys kerää huomiota. Tämän takia kiveysten rikkaruohojen torjunnassa on oltava tarkkana. Periaatteena on, että mitä vähemmän huomiota kenttäkiveys kerää, sitä paremmassa kunnossa se on. Lisäksi siisti kenttäkiveys ja sokkelin ympäristö antaa rakennuksesta huolitellumman vaikutelman.

5.5.8 Kivikourut

Kourut tulee pitää puhtaana kaikenlaisista roskista, irtohiekasta ja syysaikaan lehdistä, jotta vedellä on esteetön kulku kourua pitkin, eikä se tule johdetuksi kulkuteille.

Mikäli kivikourusta irtoaa tai painuu kiviä, ne on kunnostettava mahdollisimman heti.

Muuten kivikourut hoidetaan VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

5.5.9 Kartanon portaat

Kartanon kaikkien sisäänkäyntien portaille tehdään vuosittain kuntotarkastus, jossa todetaan, onko aihetta huoltoon tai korjaustoimenpiteisiin. Portaot pidetään puhtaina roskista ja lehdistä, sillä ne voivat olla vaarallisia.

Talvella portailla tehdään säännöllisesti lumityöt ja ne pidetään sulina.

Kartanon portaiden tulee olla edustavassa kunnossa aina ja ne tulee tarkistaa joka kerta, kun alueella käydään tekemässä hoitotoimenpiteitä.

5.5.10 Sähkötekniset laitteet, valaistus

Vuosittain toistuva hoitotoimenpide on laitteiden tarkistus ja mahdollinen lamppujen vaihto. Nämä perushuoltotoimenpiteet voidaan teettää omalla väellä, mutta kaikki muut toimet teetetään alan ammattilaisella.

Mikäli valaistuksen kanssa ilmenee ongelmia, ne tulee selvittää sähköalan ammattilaisen asiantuntemusta hyödyntäen. Kaupungin oma osaava työvoima voi suorittaa lamppujen vaihtamisen ja kunnan tarkistamisen, mutta kuten yleisissä määräyksissäkin todetaan, erikoistyöt on teetettävä erikoistyneillä.

5.6 Lohko 5 – Lähimetsä C1

5.6.1 Kivituhkakäytävät

Lohkon käytävillä on kivituhkapääpäällyste. Käytävien hoidossa noudatetaan VHT’05:n ohjeita.

Käytäviin lisätään kulutuspintaa (lisää kivituhkaa) tarpeen mukaan 2-3 vuoden välein.

Mikäli käytävän kulutuspintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan tasisiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutuspinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerroksiin asti, täyttää uusilla ja puhtailla kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin käytävässä) ja tiivistää.

Vuosittainen lanaus keskeiseltä paikalta poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti. Rikkakasvit voidaan kapeimmista kohdista pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkakasvit voidaan poistaa myös kemiallisesti käyttämällä kasvinsuojelaineita.

Käytävät pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan käytäviltä joka toinen tai joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Talvikunnossapitoa koskevat ohjeistukset on lueteltu VHT’05’:n sivulla 34.

5.6.2 Rauniot ja niiden ympärykset

Lohkolla on talousrakennuksista jäljelle jääneitä kivijalkoja (kuva 18). Niiden ympäristöt tulee pitää siisteinä, joten ne käydään läpi kahdesta kolmeen kertaan kesässä siimaleikkurilla.

Raunioiden kunto tulee tarkastaa kerran vuodessa silmämääräisesti ja todeta, että ne ovat turvallisia, mikäli niiden päälle kiivetään tai niiden ympärillä oleillaan muuten.

Kuva 18. Toinen raunioista.

5.6.3 Puusto

Puustoa harvennetaan ja vesakkoa raivataan kahden vuoden välein, jotta alue ei pääsisi ränsistymään. Raivausjätteet korjataan pois. Metsikkö pyritään pitämään puistomaisena, joten maasto on pidettävä siistinä.

Lisää tietoa lähimetsän hoidosta löytyy VHT'05:n sivulta 29.

Tietoa puiden hoidosta löytyy VHT'05:n sivulta 25.

5.6.4 Taidepolku ja sen ympäristö

Taidepolun ympäristö pidetään puhtaana lehdistä ja kaikenlaisista roskista. Polun reunat käydään siimaleikkurilla läpi kahdesta kolmeen kertaan kesässä, jotta polun yleisilme olisi siisti.

Taidepolulle luodaan vaihtuvia taidenäyttelyitä, joiden työt tulisi sijoitella ympäristöön harkiten ja niistä pitää huolehtia.

5.6.5 Sähkötekniset laitteet, valaistus

Vuosittain toistuva hoitotoimenpide on laitteiden tarkistus ja mahdollinen lamppujen vaihto. Nämä perushuoltotoimenpiteet voidaan teettää omalla väelä, mutta kaikki muut toimet teetätetään alan ammattilaisella.

5.6.6 Muuta huomioitavaa

Kartanon vieressä on ukkomansikkakasvusto (kuva 19), joka halutaan säilyttää. Mansikoiden seasta ja ympäriltä on pidettävä rikkakasvit ja heinät poissa, jotta ne eivät häviäisi ja tukehtuisi.

Ukkomansikoiden vieressä on alkuperäinen illakkokasvusto (kuva 20). Illakko on kestävä vanhan ajan koristekasvi ja se aiotaan säilyttää alueella. Myös tämän kasvuston ympärys on pidettävä siistinä ja rikkaruohottomana.

Kuva 19. Ukkomansikoita. Kuva Tarja Hynninen.

Kuva 20. Puistometsän illakkokasvusto. Kuva Tarja Hynninen.

5.7 Lohko 6 – Puistometsä

5.7.1 Puistometsä

Metsäalue on suunniteltu puistometsäksi. Se on siis melko avointa metsikköä, jossa kasvaa yksittäisiä puita.

Vesakon raivaus suoritetaan alueella kahden vuoden välein, jotta se myös pysyy avoimena, ja raivausjätteet korjataan maastosta pois. Niittymäiset osat käydään läpi kerran kesässä ja ne siistitään siimaleikkurilla.

Hotelli Vuoksenhovin näkymän peittämistä varten tehty monilajinen suojaistutus tulee pitää elinvoimaisessa kunnossa ja edistää sen kasvua pitämällä heinikoituminen poissa ja tarvittaessa hoitamalla puita ja pensaita leikkaamalla niitä.

Entistämissuunnitelman mukaan puoliavointa puistometsää kartanon lähetyvillä tulee hoitaa maisemallisista perusteista.

5.7.2 Suopayrttikasvusto

Alueella on alkuperäinen suopayrttikasvusto, joka säästetään. Kasvusto leikataan syksyllä alas kasvuston lakastuttua, ei aikaisemmin.

5.7.3 Kallioalue

Kallioalueella kasvaa maksaruohoja ja joitakin perennoja. Rikkakasvit ja puista putoilevat lehdet tulee pitää alueelta poissa, jotta ne eivät tukahduta maksaruoho- ja perennakasvustoja. Lehdet puhalletaan pois puhaltimella syksyllä ja alue kitketään vähintään kaksi kertaa kesässä, jotta heinät ja mansikat eivät pääse leviämään.

Alue käydään läpi siimaleikkurilla leikkaamalla päällysheinä, jotta heinät ja mansikat eivät pääse leviämään.

5.7.4 Sähkötekniset laitteet, valaistus

Vuosittain toistuva hoitotoimenpide on laitteiden tarkistus ja mahdollinen lamppujen vaihto. Nämä perushuoltotoimenpiteet voidaan teettää omalla väellä, mutta kaikki muut toimet teetetään alan ammattilaisella.

5.8 Lohko 7 – Kuusikujanne

5.8.1 A3-nurmikko

Kevätkunnostus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Leikkaus tapahtuu päältä ajettavilla ruohonleikkureilla. Kuusikujanteen reunat leikataan kerran viikossa, jotta saadaan aikaiseksi huoliteltu vaikutelma ja jotta kuusen alaosat säilyttäisivät vihreän värinsä. Nurmikon leikkuukorkeus on noin 8cm, joten kun nurmi alkaa olla noin 12 cm korkuinen, se tulisi leikata. Muuten nurmikko leikataan VHT'05:n ohjeiden mukaisesti. Leikkaus viimeistellään siimaleikkurilla noin 3 kertaa kesässä. Leikkuusuuntaa vaihdetaan jokaisella leikkuukerralla. Leikkaus tapahtuu siten, että ensin ajetaan leikattavan alueen reunat, jonka jälkeen alue leikataan edestakaisin suoria linjoja niin, että leikkuurajat limittyvät hieman.

Muu hoito VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

5.8.2 Kuuset

Ennen entisöimisprojektia kuusikujanne oli ränsistyneen näköinen ja jokseenkin katkonainen (kuva 21), minkä selittää se, että osa kuusista oli päässyt kuolemaan. Lisäksi kuusikujanteen vartta olivat vallanneet männyt ja koivut, joten sen yhtenäisyyteen oli puututtava. Jotta tämä ei toistuisi uudelleen, suositelen hoitosuunnitelmassa puiden ja niiden alusten säännöllistä hoitamista.

Istutetut havupuut on tuettu tukiseipäillä (kuva 22), joiden sidonnat ja kunto tarkastetaan joka vuosi. Tuennat voi poistaa heti, kun niitä ei enää tarvita, eli noin 2-3 vuoden kuluttua istuttamisesta.

Kuusikujanteen puita tuskin joudutaan leikkaamaan, mutta mikäli tarvetta ilmenee, työsuoritus tulisi teettää alansa koulutetulla ammattilaisella, kuten arboristilla, joka tekee leikkaamista päätyönään. Näin menetellen kujanteen leikkausjäljestä ei tule epämääräisen näköistä.

Puiden hoito-ohjeet löytyvät VHT'05:n sivuilta 25–26.

Kuva 21. Kuusikujanne ennen. Kuva Tarja Hynninen.

Kuva 22. Kuusikujanne jälkeen. Kuva Tarja Hynninen.

5.9 Lohko 8 – Navetan varaparkkipaikka, vahvistettu nurmikko A3

5.9.1 Vahvistettu A3-nurmikko

Mikäli alueella järjestetään suurempia tapahtumia, on pysäköimispaikkojen riittävyttä turvattu perustamalla lisäpaikoitusta vahvistetulle nurmelle, joka on navetan vieressä (kuva 23). Sijoitin nurmikon A3-hoitoluokkaan, sillä se ei ole kartanon välittömässä läheisyydessä. Lisäksi se halutaan säilyttää hieman pidempänä liukumisvaiheena hoidetumman kartanomäen ja vähemmän hoidettavan metsän välillä. Nurmikko ei kuitenkaan saa antaa täysin hoitamaton-ta ja huolimaton-ta vaikutelmaa, joten se leikataan saavutettuaan 12 cm korkeuden ja sen suuret määrät leikkuujätettä poistetaan.

Annoin suhteellisen tarkat hoito-ohjeet tämän nurmialueen hoitoon sen hoito-luokituksesta huolimatta, jotta sen hyvä kunto pystyttäisiin pitämään yllä ja sitä voisi tarvittaessa käyttää autojen lyhytaikaiseen säilyttämiseen sen kunnan romahtamatta.

Kevätkunnostus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Leikkaus tehdään päältä ajettavilla ruohonleikkureilla. Nurmikon leikkuukorkeus on noin 8cm, joten kun nurmi alkaa olla noin 12 cm korkuinen, se tulisi leikata. Leikkaus viimeistellään siimaleikkurilla noin 3 kertaa kesässä. Leikkuusuuntaa vaihdetaan jokaisella leikkuukerralla. Leikkaus tapahtuu siten, että ensin ajetaan leikattavan alueen reunat, jonka jälkeen alue leikataan edestakaisin suoria linjoja niin, että leikkuurajat limittyvät hieman. Leikkuujätettä voi jäädä hieman, muttei kuitenkaan häiritsevinä määrinä.

Muuten nurmikko leikataan VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Nurmialue hiekataan vuosittain. Hiekkaus parantaa nurmikon kestävyyttä ja kulutuksen kestoa, sekä hidastaa pinnan tiivistymistä, jolloin juuret saavat tarvitsemansa hapen.

Kuva 23. Vahvistettu nurmialue. Kuva Tarja Hynninen.

5.9.2 Puut

Noudatetaan VHT'05:n antamia hoito-ohjeita.

5.9.3 Käytävä

Käytävän pinnoite on kivituhkaa. Käytävän hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

Käytävään lisätään kulutuspintaa (lisää kivituhkaa) muutaman vuoden välein.

Mikäli käytävän kulutuspintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan tasisiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutuspinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerroksiin asti, täyttää uusilla ja puhtailla kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin käytävässä) ja tiivistää.

Vuosittainen lanaus poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti. Rikkakasvit voidaan kapeimmista kohdista pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkakasvit voidaan poistaa myös kemiallisesti käyttämällä kasvinsuojeluaineita.

Käytävä pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan käytävältä joka toinen tai joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Talvikunnossapitoa koskevat ohjeistukset on lueteltu kirjan sivulla 34.

5.10 Lohko 9 – Navetan pihapiiri A2

5.10.1 Perennat

Rikkaruohot pidetään poissa mekaanisin keinoin. Samalla kuihtuneet kasvunosat leikataan pois.

Suunnittelijan mukaan perenna-alueet katetaan haihtumisen ja rikkaruohottumisen estämiseksi maatuneella männynkuorikatteella istutuksen jälkeen. Kattekerros on 3-5 cm. Katteet vaihdetaan noin 5 vuoden välein.

Perennaistutukset kunnostetaan mahdollisimman pian keväällä kasvun alettua. Kevätkunnostus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti. Kasvualustaa muokattaessa sipulikasveja on varottava vahingoittamasta.

Perennojen kastelutarve todetaan jokaisella hoitokerralla toteamalla niiden kunto silmämääräisesti (kastellaan heti, kun kasvit osoittavat nuutumisen merkkejä). Vettä annetaan kasvin tyvelle (ei lehdille!) joka kastelukerta runsaasti niin paljon, että kaikki vesi imeytyy juuristoon. Liikakastelemista on kuitenkin vältettävä.

Kasvuston siistiminen ja siistimisleikkaus VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Lannoitus annetaan perennoille kolme kertaa kasvukaudessa. Pitkävaikutteisia lannoitteita käytettäessä lannoituskerrat määräytyvät lannoitteen valmistajan ohjeen mukaan. Ensimmäinen lannoituskerta annetaan kasvukauden alkaessa, toinen kesäkuun paikkeilla ja viimeinen on elokuussa annettava syyslannoite.

Perennapenkkiä syyskunnostus tapahtuu VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

Muu hoito VHT'05:n ohjeiden mukaisesti.

5.10.2 Sipulikasvit

Sipulien istutusaika kasvukauden päättymisajankohdasta riippuen noin 15.8–15.10, ja niiden tulee juurtua ennen roudan tuloa. Suunnittelijan ohjeiden mukaan helmililjat istutetaan 20cm, ja idänsinililjat 15cm välein.

Sipulikasvien hoidosta lisää VHT'05:n sivulla 18.

5.10.3 Pensaat

Kevätkunnostus tehdään VHT'05:n ohjeiden mukaan.

Pensasalueet on katettu kuorikatteella (kuva 24). Katekuorta ei lannoiteta tai kalkita, ja kuoren tulee olla tasalaatuista ja murskattua. Kate ei saa sisältää rikkakasveja, niiden siemeniä tai sinistymisenesto- tai muita puunkäsittelyaineita. Katteen kerrosvahvuus on 5-10 cm tiivistyneenä. Katteet vaihdetaan noin viiden vuoden välein uusiin.

Mikäli pensaita jostain syystä kuolee, on tilalle tehtävä paikkaistutukset. Lisää tietoa VHT'05:n sivulta 20.

Rikkaruohojen hävitys tapahtuu mekaanisin keinoin noin kerran kesässä. Navetan päädyssä olevia sipulikukkia tulee varoa harattaessa ja siistittäessä istutusalueita.

Rikkakasvien torjunta ja kasvuston siistiminen VHT'05:n ohjeita noudattaen.

Pensaiden muu hoito VHT'05:n mukaan.

Kuva 24. Navetan päädyn sinikuusamat. Kuva Tarja Hynninen.

5.10.4 Puut

Navetalle tultaessa pensas- ja perennaistutusten seassa kasvaa kaksi kirsikka-puuta. Lisäksi navetan sisääntulon lähetyvillä kasvaa muutama yksittäinen puu. Kirsikoiden tyvelle levitetään sama katekerros kuin pensaille. Myös katteen vaihto tapahtuu samanaikaisesti.

Puiden hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

5.10.5 Kivituhkakäytävät ja parkkipaikat

Lohkon käytävillä on kivituhkapääpäällyste. Käytävien hoidossa noudatetaan VHT'05:n ohjeita.

Käytäviin lisätään kulutuspintaa (lisää kivituhkaa) tarpeen mukaan 2-3 vuoden välein.

Mikäli käytävän kulutuspintaan ilmestyy vaurioita, ne tasataan ja lanataan taiseiksi. Mikäli vaurio pääsee kulutuspinnan läpi, kuoppa tulee kaivaa auki puhtaisiin rakennekerrokseen asti, täyttää uusilla ja puhtaila kerroksilla (samoilla, joita on käytetty muuallakin käytävässä) ja tiivistää.

Vuosittainen lanaus keskeiseltä paikalta poistaa myös rikkakasveja tehokkaasti. Rikkakasvit voidaan kapeimmista kohdista pitää loitolla myös heiluriharalla. Rikkakasvit voidaan poistaa myös kemiallisesti käyttämällä kasvinsuojelua-aineita.

Käytävät pidetään puhtaina roskista.

Lehdet poistetaan käytäviltä joka toinen tai joka kolmas viikko haravoiden tai lehtipuhaltimella.

Talvikunnossapitoa koskevat ohjeistukset on lueteltu VHT''05':n sivulla 34.

Parkkipaikkoja koskevat samat hoitotoimenpiteet kuin käytäviä.

5.10.6 Kenttäkiveys navetan sokkelin ympärillä

Navetan ympäri kiertävä kenttäkiveys (kuva 25) harjataan keväällä puhtaaksi syksyn lehdistä ja muista roskista. Rikkaruohot pidetään loitolla kiveyksistä joko käyttämällä kasvintorjunta-aineita tai poistamalla ne pari kertaa kesässä mekaanisesti.

Mahdollisesti rikkoutuneet alueet ja irronneet kivet korjataan mahdollisimman pian vaurioiden ilmettyä.

Muuten noudatetaan VHT'05:n ohjeita hoidossa.

Kuva 25. Navetan sokkelin ympäri kiertävää kaunista kenttäkiveystä. Kuva Tarja Hynninen.

5.10.7 Navetan pihapiiri

Taiteilijoiden työtiloina toimivan navetan piha (kuva 26) tulee pitää siistinä kaikenlaisista roskista ja epämääräisestä rojusta. Erityisesti pihalla olevan kaoksen täytyy olla siisti.

Navetan ympäristön siisteys pääsee aika ajoin ”repsahtamaan”, joten sen kuntoon pitäisi kiinnittää huomiota. Epämääräistä rojua kertyy sinne vähän liiankin helposti ja koska navetta on mäelle autotietä pitkin tultaessa ensimmäinen kohde, jonka näkee, sen tärkeyttä ensivaikutelman kannalta ei voi korostaa tarpeeksi. Sotkuinen ja epäsiisti navetan alue jää helposti mieleen myös kartanomäeltä lähdettäessä, sillä se on myös viimeinen kohde, jonka kävijä näkee.

Kuva 26. Navetan ympäristöä.

5.10.8 Muuta huomioitavaa

Navetan pohjoiskulmassa kasvaa ukkomansikoita, joiden ympäriltä on pidettävä rikkaruohot erityisen tarkasti poissa.

5.11 Lohko 10 – Käyttöniitty B2 ja omenatarha

5.11.1 Taidepolku

Taidepolun ympäristö (kuva 27) pidetään puhtaana lehdistä ja kaikenlaisista roskista. Polun reunat käydään siimaleikkurilla läpi kahdesta kolmeen kertaan kesässä, jotta polun yleisilme olisi siisti.

Taidepolulle luodaan vaihtuvia taidenäyttelyitä, joiden työt tulisi sijoitella ympäristöön harkiten ja niistä pitää huolehtia.

Kuva 27. Taidepolku houkuttelee ottamaan selvää sen varrelle tehdyistä taideteoksista. Kuva Tarja Hynninen.

5.11.2 Omenapuutarha

Vanhoiden omenapuiden hoitoleikkauksen tarpeellisuus tarkistetaan maaliskuussa. Uusien puiden suuremmat leikkaukset tulisi tehdä samaan aikaan. Leikkaamisella voidaan vaikuttaa merkittävästi puiden kuntoon, ulkomuotoon ja repeilemisvaaran poistamiseen. Leikatessa puuta sen oksan ”kaulusta” pitää varoa jättämättä kuitenkaan tappeja. Leikkauspintojen tulee olla siistejä ja taseisia, jotta mahdolliset kasvitaudit eivät pääsisi puuhun.

Leikkaamisen suhteen maltti on kuitenkin valttia, ja yhdellä kertaa ei saisi poistaa suurta määrää oksia. Puita leikattaessa tulisi tarkastella oksakulmia, jotka kertovat repeilyvaarasta.

Omenapuiden muodostamia niin kutsuttuja vesiversoja eli rungosta ja oksista kasvavia uusia versoja voi poistaa ja tuleekin vanhoista puista huoletta keskeillä kesäaikaan. Tällä estetään omenapuiden risuuntuminen ja pidetään niiden latvus ilmavampana. Kuolleita oksia voi niin ikään poistaa milloin vain.

Omenapuutarhaan istutettiin koko joukko uusia taimia, joiden tukiseipäät poistettiin vuonna 2009 syksyllä. Taimiin asennetaan syksyllä lehtien pudotusta suojaverkot, jotka suojaavat tuholaiseläimiltä talven aikana. Verkot voidaan poistaa keväällä, kun nurmi alkaa olla vihreää.

Uusien omenapuiden aluset tulee pitää mahdollisimman hyvin puhtaana rikkaruohoista ja heinästä, jotta niiden kasvuunlähtö olisi helpompaa ja ne eivät tukahtuisi heinikkoon.

Mikäli omenapuita jostain syystä kuolee, on ne korvattava uusilla taimilla heti samana tai seuraavana kesänä.

Omenapuutarhan pohja ja sitä ympäröivä istutukseton alue on hyvin hoidettua niittyä, koska se on erittäin näkyvällä paikalla ja suoraan liitoksissa intensiivisemmin hoidettaviin alueisiin. Lisäksi se on ensimmäisiä asioita, joita tulija näkee tullessaan kartanolle johtavalle ajotielle, joten sen antamaa merkitystä ensivaikutelman muodostamisessa ei voi korostaa tarpeeksi. Niitty ja uusien omenapuiden aluset käydään 2-3 kertaa kesässä kelamurskaimella läpi ja siistitään siimaleikkurilla. Leikkuujätteet korjataan pois. Erityisesti uusien omenapuiden alusia siistiessä on syytä olla erityisen varovainen, etteivät puiden rungot vahingoittuisi. Aluset olisikin parempi kitkeä käsin tai leikata siisteiksi saksilla kuin leikata aivan puun tyveltä siimaleikkurilla, jolloin vahingoittumisriski on suuri.

Omenatarha (kuva 28) pidetään vapaana muista puista sen vuoksi, että yleiskaavan mukaisesti kartanon edusta Vuokselle asti tulisi pitää avoimena, jotta varmistettaisiin kartanon näkyvyys sekä kartanolle että kartanolta muuhun maisemaan.

Kuva 28. Omenatarhan puut sulostuttavat kukassaan keväällä. Kuva Tarja Hynninen.

5.11.3 Teiden pientareet

Pientareet käydään siimaleikkurilla läpi kaksi kertaa kesässä, jotta ne säilyttäisivät siistin yleisilmeen.

5.11.4 Niittyalueet

Niitty leikataan 2-3 kertaa kesässä kelamurskaimella ja lopputulos siistitään siimaleikkurilla. Niittyalueet hoito tapahtuu VHT'05: ohjeiden mukaisesti.

Niittyalueet tulee pitää puhtaana ja ainoastaan niittynä päästämättä puita kasvamaan näkyvyyden varmistamiseksi.

5.12 Hoitotoimenpiteiden aikataulutus, kalenterimuoto

Tammikuu-helmikuu

- Talvikunnossapito
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista

Maaliskuu-huhtikuu

- Vanhojen omenapuiden leikkauksen tarpeellisuus todetaan, tehdään mahdolliset leikkaukset
- Mahdollinen kalkitseminen nurmikoille ja muille kasveille, noin kolmen vuoden välein 10kg/aarille kevätkostean maahan
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista
- Kivituhkapäällysteiden ja nurmikoiden puhdistaminen lehdistä
- Lehtien poistaminen rakennusten sokkeleiden vierestä
- Parkkipaikkojen siistiminen lehdistä, roskista ja rikkaruohoista

Toukokuu

- Mahdolliset paikkaistutukset nurmelle
- Nurmikon lannoitus ruohon alkaessa vihertää
- Nurmenleikkaaminen, keräysjätteiden poistaminen ja kastelu tarpeen vaatiessa (kts. kunkin lohkon hoito-ohjeet nurmelle), keräysjätteiden poistaminen
- Kivituhkapäällysteiden ja nurmikoiden puhdistaminen lehdistä
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista

Kesäkuu

- Ryhmäkasvit istutetaan maahan noin 10.6, kuitenkin viimeistään 21.6
- Ryhmäkasvien ja perennojen perushoitoa (kastelu, lannoitus, kitkeminen, nyppiminen)
- Mahdolliset paikkaistutukset kuolleille puille, pensaille ja perennoille
- Niittyalueiden hoitaminen
- Rikkaruohojen kitkeminen perenna- ja pensasalueilta
- Nurmenleikkaaminen, keräysjätteiden poistaminen ja kastelu tarpeen vaatiessa (kts. kunkin lohkon hoito-ohjeet nurmelle), keräysjätteiden poistaminen
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista
- Pensasalueiden reunojen siistiminen ja kanttaus
- Pensaiden kuolleiden oksien leikkaaminen
- Keväällä kukkineiden perennojen ohimenneet kukinnot korjataan pois
- Istutettuja taimia kastellaan tarvittaessa

- Käytävien hoitoa ja kenttäkivi- ja kivituhka-alueiden puhdistamista rikkaruohoista
- Tuholaisten torjunta tarvittaessa

Heinäkuu

- Ryhmäkasvien ja perennojen perushoitoa (kastelu, lannoitus, kitkeminen, nyppiminen)
- Omenapuiden ylläpitolannoitus
- Nurmenleikkaaminen, keräysjätteiden poistaminen ja kastelu tarpeen vaatiessa (kts. kunkin lohkon hoito-ohjeet nurmelle), keräysjätteiden poistaminen
- Käytävien hoitoa ja kenttäkivi- ja kivituhka-alueiden puhdistamista rikkaruohoista
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista
- Taidepolun reunojen siistiminen siimaleikkurilla
- Istutettuja taimia kastellaan tarvittaessa
- Tuholaisten torjunta tarvittaessa
- Kallion maksaruohoalueen kitkeminen

Elokuu

- Ryhmäkasvien ja perennojen perushoitoa (kastelu, lannoitus, kitkeminen, nyppiminen)
- Niittyalueiden hoitaminen
- Nurmen leikkaaminen, keräysjätteiden poistaminen ja kastelu tarpeen vaatiessa (kts. kunkin lohkon hoito-ohjeet nurmelle), keräysjätteiden poistaminen
- Käytävien hoitoa ja kenttäkivi- ja kivituhka-alueiden puhdistamista rikkaruohoista
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista
- Parkkipaikan siistiminen kerran kuukaudessa paremmin
- Rikkaruohojen kitkeminen perenna- ja pensasalueilta
- Istutettuja taimia kastellaan tarvittaessa
- Tuholaisten torjunta tarvittaessa

Syyskuu

- Omenapuiden suojaverkkojen asentaminen
- Nurmen leikkaaminen, keräysjätteiden poistaminen ja kastelu tarpeen vaatiessa (kts. kunkin lohkon hoito-ohjeet nurmelle), keräysjätteiden poistaminen
- Lehtien poistaminen nurmikoilta ja kivituhkapäällysteiltä
- Kivikourujen puhdistaminen lehdistä ja roskista
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista
- Parkkipaikan siistiminen kerran kuukaudessa paremmin
- Ruohovartisten perennojen lakastuneet ehdet ja versot leikataan, ei kuitenkaan ottovartisia perennoja
- Perennojen ja nurmikon syyslannoitus kuun alussa
- Lehtien poistaminen perenna-alueilta
- Suopayrttikasvustojen leikkaaminen niiden lakastuttua

Lokakuu

- Lehtien poistaminen nurmikoilta ja kivituhkapäällysteiltä

- Lehdet puhalletaan lehtipuhaltimella pois maksaruohojen päältä kartanon viereiseltä kalliolta
- Kivikourujen puhdistaminen lehdistä ja roskista
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista

Marras-joulukuu

- Talvikunnossapitoa
- Alueen yleistä puhtaanapitoa roskista

5.13 Muuta huomioitavaa hoitosuunnitelmasta

Puiden hyvinvoinnin ja yleisen turvallisuuden takia Siitolan kartanopuiston alueella tulisi arboristin tai muun alan asiantuntijan käydä toteamassa puiden kunto, niiden turvallisuus ja mahdollisesti vaadittavat hoitotoimenpiteet. Hoitotoimien toteutus tulisi jättää em. asiantuntijan hoidettavaksi.

Peruslannoitusta lukuun ottamatta lannoitusta ja kalkitsemista tehdessä tulisi olla tiedossa maaperän ja kasvualustan ravinnepitoisuus, jotta päästäisiin ihanteellisiin tuloksiin eikä horjutettaisi kasvualustan tasapainoa tai epätasapainoa lisää. Tämän vuoksi maaperästä tulisi aika ajoin, esimerkiksi 2-3 vuoden välein tehdä viljavuusanalyysi tai yksinkertaisimmillaan testata maan happamuus. Lisäksi lannoitusta ja kalkitsemista tehdessä tulee huomioida kunkin lajin omat vaatimukset ja mikäli mahdollista, myös ohjeelliset ravinnearvot.

Normaalin ylläpidon aikana kasvien kohdalla ja nimenomaan erityisesti kesäkukkien ja perennojen kohdalla olisi hyvä pitää silmällä kasvuston kuntoa ja merkkejä mahdollisista tuholaiseläimistä ja kasvitaudeista. Mikäli näistä toiseen tai jopa molempiin viittaavia merkkejä on näkyvissä, tulee tutkia tarkoin mistä on kyse. Taudeista ja tuholaisista on syytä hankkiutua eroon mahdollisimman luonnonmukaisilla menetelmillä ja torjunta-aineilla, mutta unohtamatta kuitenkin ongelman lähtökohtia, joita voivat olla esimerkiksi kasvin heikentynyt kunto, joka altistaa kasvin hyökkäyksille.

Pensaiden leikkaamista tehdessä on huomioitava pensaan kunto ja sen lajityypillinen kasvutapa. Myös istutusryhmän koko ja muoto ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat pensaan leikkaustapaan. Esimerkiksi yksittäistä pensasta hoidetaan eri tavalla kuin massaistutusta tai ryhmäistutusta (Vaasvainio, 2009).

5.14 Puhtaanapitoluokitus

Viheralueiden hoitoluokitus-kirja sisältää yleisten hoitoluokitusten lisäksi puhtaanapitoluokituksen, jonka mukaan alueet voidaan luokitella viheralueiden hoitoluokituksen tapaan hoidon intensiivisyysvaatimuksen mukaan eri luokkiin. Siitolan kartanon alueen ympristöineen tulee olla yleisilmeeltään aina siisti ja suhteellisen edustavassa kunnossa. Tästä syystä kartanon ja nave-

tan ympäristö sijoitetaan puhtaanapitoluokkaan P2, eli sen alueella käydään tekemässä hoitotoimia noin kerran viikossa.

Hoitotoimenpiteitä ovat muun muassa roska-astioiden tyhjennys, irtoroskien poistaminen ja päällysteiden puhdistaminen roskista sekä yleisestä siisteystyöstä huolehtiminen.

Kartanon muiden lähialueiden siisteys tarkastetaan aina hoitotoimien yhteydessä.

6 HOITOSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Asumisjärjestelyjeni vuoksi en pystynyt seuraamaan Siitolan kartanon mäen tilannetta jatkuvasti, joten en voi antaa kokonaisarviota siitä, kuinka hyvin hoitosuunnitelmani on toteutunut käytännössä.

Sen verran, kun olen ehtinyt vierailla alueella suunnitelman voimassaoloaikana, voin kuitenkin sanoa, että kaikkea suunniteltua hoitoa ei ole toteutettu. Kysyessäni tähän syytä sain vastaukseksi hoidon määrärahojen ja hoitavan henkilökunnan puutteet, jotka vaikuttavat tavalla, että kaikkea hoitosuunnitelmassa mainittua ei voida tehdä.

Alueella käy hoitamassa 1-2 työntekijää kerrasta pariin kertaan viikossa, joten on varsin ymmärrettävää, ettei aluetta pystytä pitämään täysin vaaditunlaisessa kunnossa. On kuitenkin sääli, että suunnitelmasta ja muusta huolimatta alue on huonommassa hoidossa ja ylläpidossa, kuin mitä sen asema vaatisi.

Kun rahat hoidon suhteen ovat vähissä, tulisi parhaansa mukaan kehittää erilaisia ratkaisuita, joilla hoitoa voisi jatkaa sen tason kuitenkin romahtamatta täysin.

Määrärahojen ollessa vähissä hoidossa tulisi keskittyä suuriin linjoihin ja sellaisiin seikkoihin, jotka pistävät eniten silmään alueella käydessä. Tällaisia hoitotoimenpiteitä olisivat esimerkiksi runsaammin pudonneiden lehtien siivoaminen, nurmikenttien leikkaaminen, kastelu kuivina ja paahteisina aikoina kesällä, kivituhka-alueiden ja käytävien rikkaruohontorjunta kemiallisesti ellei aika riitä mekaaniseen torjuntaan, roskien poistaminen, kanttaaminen kerran kesässä ja niittyjen leikkaaminen kahdesti kesässä. Myös taidepolkujen reunojen ja pensaiden alustojen pitäminen siisteinä siimaleikkuria pari kertaa kesässä käyttäen antaa huolitellumman vaikutelman alueesta.

Mahdollisimman helppohoitoiset ryhmäkasvit voisivat olla yksi vaihtoehto hoitotoimenpiteiden helpottamiseen ja ajan suuntaamiseen muualle. Ryhmäkasveiksi tulisi tällöin valita mahdollisimman vähän nyppimistä, kastelua ja kitkemistä vaativat kasvilajit, eli niiden tulisi olla lievästä kuivuudesta pitäviä, näyttäviä ja suurehkoja ulkomuodoltaan ilman nopeasti vaihtuvia kukintoja.

7 YHTEENVETO

Päätutkimuskysymyksenäni oli, kuinka tehdä räätälöity ja toimiva hoitosuunnitelma kartanon puistoon? Huomasin, että saavuttaakseni tuon tavoitteen ja pystyäkseen vastaamaan kysymykseen minun oli perehdyttävä hoitotoimenpiteisiin ennen kaikkea oppimalla itse työn kautta niiden toteutus ja mitä tuli missäkin kohtaa ottaa huomioon. Vanha suomalainen sananlasku toteaa, että ”työ tekijäänsä opettaa”, ja tässä kohtaa voin todeta sen olevan täyttä totta. Erityisesti ilman omaa ylläpidon tekijän historiaani monikin asia olisi voinut jäädä huomioimatta. Toki kirjalliset lähteetkin auttoivat työtäni.

Siitolan kartanon entistämissuunnitelman sekä samalla myös hoitosuunnitelman tuli historiallisen taustansa ja paikallisen merkittävän kulttuurileimansa vuoksi ottaa huomioon sekä tausta että nykyisten käyttäjien asettamat vaatimukset. Hoitosuunnitelmassani pyrin ottamaan huomioon resurssit ja muokkaamaan suunnitelmastani mahdollisimman tarkoituksenmukaisen lähtökohdat huomioiden ja käyttöä ajatellen.

Hoitosuunnitelmat tuntuvat olevan nyt erittäin ajankohtaisia ja niitä tehdään paljon hyvinkin erilaisiin kohteisiin. Tässä case-tapauksessa hoitosuunnitelmaa tarvittiin paitsi hoidon suunnittelemiseen ja sen toteuttamisen helpottamiseksi, mutta myös liitteenä sopimusasiakirjoihin. Oman haasteensa hoitosuunnitelman muodostamiseen loi taustalla oleva ajatus EU:n hukkaamattomuuspykälästä sekä hoidon tasosta ja vastuusta rahoitukseen liittyen.

Työni aikaisen aloituskohdan takia jouduin hyvin pitkälti opiskelemaan itsenäisesti hoitosuunnitelmaan liittyviä asioita ilman, että olin ehtinyt käsitellä niitä koulussa. Koin tämän kuitenkin osittain hyvänä asiana, sillä tällä tavalla jouduin oppimaan asiat perusteellisemmin ja todella tekemään töitä sen eteen, että löysin oikeaa tietoa. Mielestäni Siitolan hoitosuunnitelman tekeminen oli opettavainen kokemus, joka auttoi ajattelemaan asioita niin alueen ylläpitäjän, suunnittelijan kuin käyttäjänkin näkökulmasta. Ryhtyisin vastaavaan työhön mielelläni uudelleen, jos sellainen osuisi kohdalle ja tarjolle.

LÄHTEET

Kirjallisuuslähteet

Alueurakointi. Yleinen tehtäväluettelo 2003. Suomen kuntaliitto. Helsinki. 2003

Eskolainen, M. (Toim.). 2005. Viheralueiden hoito VHT'05. Viherympäristöliitto ry julkaisu 32. Tampere:Tammer-Paino Oy

Heito, Kalevi. Imatran seudun hoveja ja kartanoita. Kanta-Imatra Seuran julkaisu N:o 5.

Maanvuokrasopimus. Imatran kaupunki. 30.7.1997

Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen. Siitolan kartanon entisöimissuunnitelma.

Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen. Siitolan kartanon puistosuunnitelma, Yleissuunnitelmaselostus. 29.8.2006

Projektisuunnitelma. Imatran kaupunki, Tekninen toimi. 9.5.2006

Taajamametsien hoitoluokitus. Taajamametsätyöryhmä. 2002.

Vanhaa Imatraa sanoin ja kuvin. Kanta-Imatra Seuran julkaisu N:o 2.

Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliitto ry. Julkaisu 36. Helsinki. 2007.

Verkkolähteet

Imatran kaupunki. Kaavatiedot. [intranet]

Imatran kaupunki. Pinta-alat. [intranet]

Imatran kaupunki. Ilmakuvat. [intranet]

Imatran kaupunki. Johtokartat. [intranet]

Imatran kaupunki. Maanomistustiedot ja kiinteistörekisteri. [intranet]

Valtion Säädöstietopankki. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. 31.8.1978/669. Viitattu 26.9.2008. www.finlex.fi

Suulliset tiedonannot

Vaasvainio, Pirkka. Koululuento. Syksy 2009. Hattula, Lepaa.

Monet kesän 2008 aikana tehdyt suulliset keskustelut kaupungin työntekijöiden kanssa, jotka ylläpitivät Siitolan kartanon kartanopuistoa.

HOITOLUOKITUSKARTTA

LOHKOLUOKITUSKARTTA